

Jmt. modt.

21 AUG. 2013

PRÆSIDENTEN
FOR
HØJESTERET

Den 21. august 2013
J.nr. HR-2013-03-87
Init tha

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Justitsministeriet har ved brev af 2. juli 2013 (j. nr. 2013-4000-0056) anmodet Højesteret om en udtalelse om to delnotater afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Højesteret bemærker følgende:

Ad delnotat om sagstilgangen til Højesteret

Højesteret har været repræsenteret i det underudvalg, som har afgivet indstilling til hovedudvalget, og Højesteret kan tilslutte sig underudvalgets forslag til lovændringer.

Højesteret er således enig med hovedudvalget i, at underudvalget er fremkommet med et afbalance- ret og fornuftigt forslag til sikring af, at Højesteret får de rigtige sager og kortere sagsbehandlings- tid, og at den nødvendige tilpasning af sagstilgangen til Højesteret vil kunne ske, hvis underudval- gets forslag gennemføres. Højesteret er også enig med hovedudvalget i, at forslagene fra underud- valget bør søges gennemført hurtigst muligt.

Det fremgår af delnotatet, at hovedudvalget har drøftet, om det kan give anledning til videre over- vejelser, at der efter underudvalgets forslag vil være forskel på, om en sag henvises efter retspleje- lovens § 226 eller § 227, med hensyn til muligheden for efterfølgende anke til Højesteret. Som an- ført af hovedudvalget er det foreslåede henvisningskriterium efter § 227 lidt bredere end efter § 226,

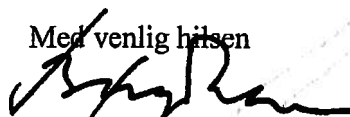
idet der reelt vil være tale om, at der for sager, som opfylder begge kriterier, er en ekstra henvisningsmulighed fra byret til Sø- og Handelsretten. Det er efter Højesterets opfattelse blot en naturlig følge heraf, at der kan være sager, der henvises efter § 227, som ikke opfylder kriteriet efter § 226, og som derfor efterfølgende ikke vil kunne ankes til Højesteret, men til landsretten. Højesteret er enig i hovedudvalgets konklusion, hvorefter underudvalgets forslag også på dette punkt kan tiltrædes.

Ad delnotat om adgangen til appel i civile sager

Højesteret kan tilslutte sig udvalgets synspunkter og forslag til lovændringer, herunder de der berører Højesteret.

Højesteret er enig med udvalget i (delnotatet side 7), at det af retssikkerhedsmæssige grunde er væsentligt, at de begrænsninger i appelmulighederne, som udvalget foreslår, ikke er absolutte, men skal være et udgangspunkt, der – med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet – kan fraviges, hvis særlige grunde taler for det.

Med venlig hilsen

Børge Dahl

J. nr. 2013-19-0011
Den 19. august 2013

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

JM sagsnr. 2013-4000-0056

Procesbevillingsnævnets svar på Justitsministeriets høring over delnotater afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Justitsministeriet har den 2. juli 2013 anmodet Procesbevillingsnævnet om en udtalelse vedrørende to delnotater afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

1. Overordnede bemærkninger

Det er en hovedopgave at sikre, at der er adgang for borgere, virksomheder og myndigheder til at få behandlet civile tvister ved domstolene hurtigt og effektivt og på en måde, der er retssikkerhedsmæssigt forsvarlig. For at sikre opfyldelsen af denne målsætning er det vigtigt, at de to landsretter og Højesteret så vidt muligt kun bruger kræfterne på de "rigtige" sager i forhold til, hvad der er de forskellige retsinstansers opgaver i retssystemet efter den seneste retsplejereform. Det må i den forbindelse også sikres, at ikke sker afskæring af appel i videre omgang, end det er retssikkerhedsmæssigt forsvarligt.

På den baggrund kan Procesbevillingsnævnet overordnet tilslutte sig udvalgets forslag, der efter vores opfattelse er et afbalanceret forslag, der kan bidrage til at sikre en bedre anvendelse af retsvæsenets samlede ressourcer, kortere sagsbehandlingstider og en opfyldelse af et af formålene med domstolsreformen, nemlig at Højesteret alene skal behandle de sager, der har betydning for retsenheden, eller som rejser spørgsmål af generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller i øvrigt er af væsentlig samfundsmæssig rækkevidde.

Procesbevillingsnævnet skal om de forslag, der har umiddelbar betydning for nævnets virksomhed, bemærke følgende:

Procesbevillingsnævnet er enig med udvalget i, at det af retssikkerhedsmæssige grunde er væsentligt, at de foreslåede begrænsninger i appelmulighederne ikke er absolutte, men alene skal være et udgangspunkt, der – med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet – kan fraviges, hvis særlige grunde taler for det.

Nævnet kan tiltræde udvalgets anbefaling om, at beløbsgrænsen for, hvornår en byretsafgørelse i en civil sag kan indbringes direkte for landsretten, alene hæves fra 10.000 kr. til 50.000 kr.

Som anført af udvalget vil denne forhøjelse af beløbsgrænsen samt udvalgets øvrige forslag, herunder forslaget om, at byretternes afgørelser vedrørende retsplejemæssige spørgsmål ikke længere skal kunne kæres frit til landsretten, men fremover kun med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, betyde, at nævnet skal behandle flere sager end i dag. For så vidt angår konsekvenserne for nævnet af en gennemførelse af udvalgets forslag, henvises til bemærkningerne nedenfor under punkt 3.

2. Bemærkninger af mere lovteknisk karakter

Udvalget har foreslået, at der skal gælde en appelbegrænsning i tilfælde, hvor byretten har bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part, jf. udvalgets forslag til retsplejelovens § 389, stk. 2, 2. pkt., og § 391, stk. 1, 2. pkt. Fremover skal sådanne afgørelser om sagsomkostningerne kun kunne indbringes særskilt for landsretten, ”hvis der er spørgsmål om tilkendelse af sagsomkostninger med mere end 50.000 kr.” I bemærkningerne til en sådan bestemmelse bør det præciseres, om det er de vejledende takster eller påstanden fra den, der ønsker byrettens sagsomkostningsafgørelse indbragt for landsretten, der er afgørende for, om der er spørgsmål om tilkendelse af sagsomkostninger med mere end 50.000 kr.

Endvidere bør der medtages en tilsvarende bestemmelse (om afgørelser, hvor sagens omkostninger er ophævet) i § 584 a om udlægssager.

For så vidt angår udvalgets forslag vedrørende salærafgørelser (forslag til ny § 389, stk. 3) bemærkes, at der ikke er medtaget en tilsvarende bestemmelse i § 584 a om udlægssager.

I tilknytning til udvalgets forslag om, at byrettens afgørelser om retsplejemæssige spørgsmål ikke længere skal kunne kæres frit til landsretten, stilles der forslag om en tilføjelse i retsplejelovens § 395, således at en ansøgning til Procesbevillingsnævnet som udgangspunkt ikke har opsættende virkning. Det kunne overvejes at supplere reglen med en bestemmelse om, at en afgørelse om ikke at tillægge en ansøgning opsættende virkning ikke kan kæres, heller ikke med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

3. Konsekvenser for Procesbevillingsnævnet

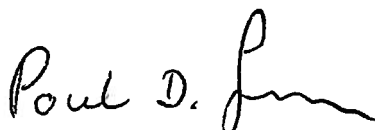
I notatet om adgangen til appel i civile sager, punkt 1.3., har udvalget bl.a. anført, at overvejelserne om de økonomiske konsekvenser af udvalgets forslag endnu ikke er afsluttet, og det er for så vidt angår Procesbevillingsnævnet alene anført, at forslagene vil ”medføre medudgifter, idet Procesbevillingsnævnet skal behandle flere sager i forhold til i dag.”

Selv om det vil være forbundet med nogen usikkerhed på forhånd at skønne over, i hvor stor en andel af sager omfattet af de nye appelbegrænsninger der vil blive ansøgt Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at indbringe byrettens afgørelse for landsretten, er der grund til at forvente, at en gennemførelse af udvalgets forslag vil betyde en væsentligt forøgelse af det antal sager, som nævnet skal behandle.

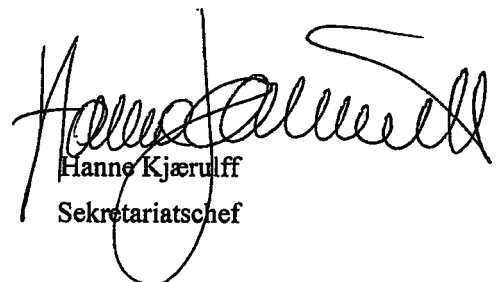
Procesbevillingsnævnet skal fremhæve, at det er vigtigt, at nævnet får tilført tilstrækkelige ressourcer til at behandle det forøgede antal sager, idet nævnet ellers risikerer at blive en flaskehals i forhold til ønsket om en hurtig og effektiv retspleje.

Procesbevillingsnævnet forudsætter, at de økonomiske konsekvenser drøftes nærmere mellem nævnet og Domstolsstyrelsen.

Med venlig hilsen

Poul Dahl Jensen
Formand

Hanne Kjærulff
Sekretariatschef

Østre Landsret
Præsidenten

Den 20/08-2013
J.nr. 40A-ØL-37-13
Init: maa

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Justitsministeriet har ved brev af 2. juli 2013 (sagsnr. 2013-4000-0056) anmodet om en udtalelse om delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

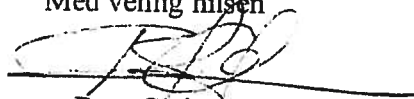
Delnotaterne har været drøftet på et plenarmøde den 16. august 2013.

Jeg skal i den anledning indledningsvis bemærke, at som følge af en betydelig sagstilgang og den reduktion af antallet af landsdommere og kontoransatte, der er sket efter domstolsreformen i 2007, har landsretten for tiden beklageligvis et meget stort antal verserende civile sager og straffesager, hvilket har medført en meget uheldig stigning i landsrettens sagsbehandlingstider. For at løse dette akutte problem er der behov for, at landsretten enten tilføres ressourcer, eller at der sker en begrænsning i sagstilgangen til landsretten.

Landsretten kan med denne bemærkning tilslutte sig de udtalelser og forslag til lovændringer, der er indeholdt i de to delnotater.

Landsretten skal i lighed med Vestre Landsret understrege betydningen af, at de ressourcer, der isoleret set vil kunne frigøres ved de foreslåede begrænsninger i adgangen til appel til landsretterne, fastholdes i landsretterne, således at landsretterne kan anvende disse ressourcer til at sikre også en bedre behandling af landsretternes sager, herunder navnlig ved at få nedbragt landsretternes alt for lange sagsbehandlingstider.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Vestre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet
Civilafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

J.nr. 40A-VL-38-13
Den 16/08-2013

Justitsministeriet har ved brev af 2. juli 2013 anmodet om en udtalelse om delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret. Delnotaterne er afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Landsretspræsident Bjarne Christensen er formand for Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene og har derfor bedt mig forestå behandlingen af høringssagen.

Jeg har herefter drøftet sagen med landsrettens dommere på et plenarmøde i dag.

Der har på plenarmødet været enighed om, at landsretten kan tilslutte sig de udtalelser og forslag til lovændringer, der er indeholdt i delnotatet om sagstilgangen til Højesteret.

Der er endvidere enighed om, at landsretten kan tilslutte sig udvalgets delnotat om adgangen til appel i civile sager og de forslag til lovændringer, der er indeholdt i udvalgets lovudkast.

Landsretten skal understrege betydningen af, at de ressourcer, der isoleret set vil kunne frigøres ved de foreslåede begrænsninger i adgangen til appel til landsretterne, fastholdes i landsretterne, således at landsretterne kan bruge disse ressourcer til at sikre også en bedre behandling af landsretternes sager, herunder navnlig ved at få nedbragt landsretternes alt for lange sagsbehandlingstider.

Der henvises til sagsnummer 2013-4000-0056.

Marie S. Mikkelsen

fg.

Præsident Henrik Rothe CMQ 2013-4000-0056
Sø- og Handelsretten
Amaliegade 35, 2. sal, 1256 København K.
Tlf.: 99 68 46 40

Jmt. modt.

02 AUG. 2013

Den 31. juli 2013
J.nr. H-0037-13

Justitsministeriet
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Vedr. sag 2013-4000-0056, Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager mv.

Ved skrivelse af 2. juli har Justitsministeriet anmodet Sø- og Handelsretten om en udtalelse i ovennævnte sag.

Sø- og Handelsretten har ved undertegnede været repræsenteret i underudvalget om sags-tilgangen til Højesteret, og kan i det hele tiltræde underudvalgets rapport.

For så vidt angår hovedudvalgets notat af 14. juni 2013 bemærkes, at Sø- og Handelsretten er enig i, at retsplejelovens § 227 bør ændres som foreslået af underudvalget, idet Sø- og Handelsretten kan tilslutte sig hovedudvalgets overvejelser i denne anledning.

Sammenfattende er det Sø- og Handelsrettens opfattelse, at de forslag som er indeholdt i underudvalgets rapport, ikke alene vil sikre Højesteret i fremtiden får forelagt de "rigtige" sager, men også en hensigtsmæssig afgrænsning af Sø- og Handelsrettens saglige kompetence.

Med venlig hilsen

Henrik Rothe

Københavns Byret

Justitsministeriet
Civilafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Præsidenten
Domhuset, Nytorv
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
administration.kbh@domstol.dk
J. nr. 9099.2013.47

Dato 14. august 2013

Ved e-mail af 2. juli 2013 har Justitsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at delnotaterne ikke giver byretterne anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Der henvises til J. nr. 2013-4000-0056.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

Dato: 26. august 2013

Justitsministeriet
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Justitsministeriet har ved brev af 2. juli 2013 anmodet Dommerforeningen om en udtalelse over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret (sagsnr. 2013-4000-0056).

Delnotaterne er afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene. Dommerforeningen har haft sæde både i Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager og i det underudvalg, der har behandlet spørgsmålet om sagstilgangen til Højesteret.

Baggrunden for nedsættelsen af udvalget er blandt finanslovsaftalen mellem regeringen og Enhedslisten om finansloven for 2012, hvor det er anført, at regeringen og Enhedslisten er enige om, at et vel-fungerende og effektivt domstolssystem er væsentligt for retshåndhævelsen og borgernes adgang til at få løst deres retstvister. Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget skal komme med forslag til initiativer, der kan sikre en bedre og mere effektiv og fleksibel behandling af civile sager.

Sagsbehandlingstiden i civile første instanssager ved byretterne er takket været en meget målrettet indsats forbedret ganske væsentligt i de senere år. Imidlertid har den store sagsafvikling ved byretterne medført en væsentligt øget sagsmængde i landsretterne med en deraf følgende stigende sagsbehandlingstid ved landsretterne, således at den samlede sagsbehandlingstid for en civil sag i to instanser ikke er reduceret siden domstolsreformen.

Hovedopgaven for Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene har været at komme med forslag til, hvorledes retternes sagsbehandlingstider i civile sager kan gøres kortere. Det har været en forudsætning, at udvalgets forslag samlet set ikke medfører merudgifter. Det har endvidere været opgaven at komme med forslag, der kan sikre, at Højesterets ressourcer i højere grad koncentrerer om behandlingen af principielle sager, således at Højesteret fortsat kan indtage den helt centrale rolle i det samlede domstolssystem, som er tiltænkt ved domstolsreformen.

Udvalgets hovedopgave at skabe mulighed for, at behandlingen af de civile sager med de nuværende ressourcer forbedres, og at retternes sagsbehandlingstid gøres kortere.

Der har været tale om en bundet opgave om på den ene side at skabe et bedre og mere effektivt domstolssystem og samtidig løse denne opgave indenfor de nuværende ressourcer. Der er således ikke tale om en sænkning af kvaliteten.

Dommerforeningen må således konstatere, at der ikke er udsigt til, at domstolene i de nærmeste år får tilført yderligere ressourcer, som ville kunne medvirke til at nedsætte sagsbehandlingstiden og samtidig øge kvaliteten af arbejdet. Det er ikke en naturlig opgave for Dommerforeningen at stille forslag om begrænsning af borgernes adgang til domstolene, men i lyset af ovenstående har Dommerforenin-

gen fundet, at foreningen burde gå aktivt ind i arbejdet med en række forslag og derigennem søge at påvirke udvalgets forslag.

Dommerforeningen har hæftet sig ved, at det ikke er hensigten med udvalgets nedsættelse at finde besparelser ved domstolene og reducere domstolenes ressourcer. Der er med andre ord ikke tale om en spareøvelse, men et forsøg på indenfor de givne rammer, at etablere en både bedre og mere effektiv behandling af de civile sager.

Det er derfor vigtigt at understrege, at en forbedring af kvaliteten og en nedsættelse af sagsbehandlingstiden kun kan nås, hvis de ressourcer, udvalgets forslag måtte frigive ved de enkelte instanser, forbliver ved domstolene. Danmark har i forvejen et af Europas billigste retssystemer målt pr. indbygger. Danske dommere afsiger flere domme og tilbringer mere tid i retten end i lande, vi sædvanligvis sammenligner os med, og danske domstole er blandt de mest effektive i Europa. En reduktion af domstolenes ressourcer kan derfor ikke undgå at få konsekvenser for effektiviteten og kvaliteten af danske restafgørelser.

Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager, der har repræsentanter fra Finans- og Justitsministeriet, Domstolsstyrelsen, Dommerforeningen, Advokatrådet og Danske Advokater, er i enighed fremkommet med en række forslag.

Dommerforeningen kan tilslutte sig udvalgets forslag og begrundelsen for disse. Det er Dommerforeningens opfattelse, at man inden for de givne rammer med forslagene opnår en mere effektiv behandling af de civile sager, uden at dette sker på bekostning af den enkeltes retssikkerhed.

Dommerforeningen finder derfor kun anledning til at knytte enkelte bemærkninger til nogle af udvalgets forslag.

Som noget helt centralt foreslår udvalget, at ankereglerne ændres således, at beløbsgrænsen ændres fra de nuværende 10.000 kr. til 50.000 kr.

Det er det klare udgangspunkt i dansk ret, at en part også i en civil sag har ret til at få prøvet sin sag i to instanser. Denne adgang til appel er med til at sikre velfunderede og materielt rigtige afgørelser. Samtidig er det af selvstændig betydning, at en sag afsluttes inden for en rimelig tid. Det er utvivlsomt, at lange sagsbehandlingstider har negative konsekvenser for de involverede parter og deres hele tilværelse.

Forslaget om de ændrede beløbsgrænser omfatter ankesager, kæremål om sagsomkostninger og salær samt kæremål om udlæg. Der vil fortsat være mulighed for at få tilladelse til at indbringe en sag under beløbsgrænsen med tilladelse af Procesbevillingsnævnet. Tilladelse til anke kan meddeles, hvis sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Tilladelse til kære kan meddeles, hvis særlige grunde taler derfor.

Beløbsgrænserne har ikke været ændret i mange år, og ved valget af 50.000 kr. og den tilknyttede mulighed for appel også af sager under beløbsgrænsen er der efter Dommerforeningens opfattelse fundet en balance mellem hensynet til at fastholde et toinstansprincip som en grundpille i dansk retspleje og hensynet til, at der også sikres mulighed for en retssikkerhedsmæssig forsvarlig behandling af den enkelte sag, herunder en hurtig og effektiv behandling af de sager, der indbringes for landsretterne. Samtidig er der også taget hensyn til en aflastning af landsretterne.

Dommerforeningen er enig i udvalgets forslag til begrænsning af adgangen til at kære afgørelser om sagens forberedelse. Landsretterne har de senere år oplevet en voldsom stigning af netop denne type kæremål, og kæremålene medfører øget sagsbehandlingstid ved byretterne. Det er tanken, at kære til landsretten som hovedregel ikke kan ske. Dog kan kendelser og beslutninger, der angår spørgsmål af

indgribende eller afgørende betydning for parten, eller som er af væsentlig betydning for sagens forløb, kæres til landsretten med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Alle tre retsinstanser og de to advokatorganisationer har haft sæde i det undervalg, der har haft til opgave at fremkomme med forslag til hovedudvalget om sagstilgangen til Højesteret. Dommerforeningen kan tilslutte sig forslagene, der er stillet af et enigt underudvalg.

Baggrunden for nedsættelsen af underudvalget var som bekendt Højesteretspræsident Børge Dahls brev af 10. oktober 2012 til justitsministeren, hvor der blev rejst forskellige problemstillinger om sagstilgangen til Højesteret. Det var Højesterets vurdering, at omkring hver tredje ankesag fra landsretterne, hvor landsretterne har truffet afgørelse som 1. instans efter henvisning fra byretterne, og at mere end hver anden ankesag fra Sø- og Handelsretten ikke opfylder kriterierne for at være indbragt for Højesteret.

For underudvalget har opgaven været at komme med forslag, der kan sikre, at Højesterets ressourcer i højere grad koncentrerer om behandlingen af principielle sager, således at Højesteret fortsat kan indtage den helt centrale rolle i det samlede domstolssystem, som er tiltænkt med domstolsreformen, og således at sagsbehandlingstiderne i de civile ankesager ved Højesteret nedbringes.

Dommerforeningen deler underudvalgets vurdering af, at problemet med hensyn til tilgangen af ankesager til Højesteret som 2. instans på nuværende tidspunkt ikke er, at Højesteret får for mange sager, men at Højesteret ikke i alle tilfælde får de rigtige sager.

Udvalget foreslår for så vidt angår sager behandlet af landsret i 1. instans, at bestemmelsen i retsplejelovens § 226 om henvisning af principielle sager fra byret til landsret ændres således, at det præciseres i bestemmelsen, at en sag kan henvises, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt. Samtidig foreslås indført adgang til at kære byretternes kendelser om henvisning. Der indføres adgang for landsretten til at afvise en henvisning, der ikke opfylder de krav, der fremgår af § 226 i den ændrede formulering, og landsrettens afvisning af en henvisning skal kunne kæres til Højesteret.

Med forslaget, der er en præcisering af de nuværende regler, er det Dommerforeningens opfattelse, at man på den ene side tilgodeser muligheden for, at sager, der opfylder betingelserne for at være 1. instanssager i landsretten, behandles af disse, og at Højesteret som landets øverste domstol får de rigtige sager.

Med hensyn til sager behandlet af Sø og Handelsretten som 1. instans har underudvalget foreslået, at disse sager enten kan ankes til Højesteret eller til en af landsretterne. Anke kan ske til Højesteret, hvis sagen har principiel karakter og har generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt, eller der foreligger andre særlige grunde til ankebehandling i Højesteret som 2. instans. Hvis Højesteret ikke finder, at en anken opfylder de nævnte betingelser for anke til Højesteret som 2. instans, afviser Højesteret anken, og ønsker parterne en behandling i 2. instans, kan sagen indbringes sagen for landsretten.

Med forslaget, hvor Sø- og Handelsrettens kompetence i øvrigt udvides på enkelte sagsområder, er det Dommerforeningens opfattelse, at der samlet set er tale om et afbalanceret og fornuftigt kompromis mellem de forskellige hensyn, der gør sig gældende i forhold til sagstilgangen til Højesteret som 2. instans af sager fra Sø- og Handelsretten. Det vil fortsat være muligt at anke principielle sager fra Sø- og Handelsretten til Højesteret, og forslaget vil være med til at sikre, at sagsbehandlingstiderne ved Højesteret kan nedbringes.

Konkluderende skal Dommerforeningen udtale, at man kan tilslutte sig udvalgets forslag om appelbegrænsning og om sagstilgangen til Højesteret og begrundelsen for disse. Forslagene er

stillet af et enigt udvalg, hvor blandt andet dommere og advokater er repræsenteret, og det er Dommerforeningens opfattelse, at man inden for de givne rammer med forslagene opnår en mere effektiv behandling af de civile sager, uden at dette sker på bekostning af den enkeltes retssikkerhed. Med forslagene stillet af et enigt underudvalg om sagstilgangen til Højesteret, er det Dommerforeningens opfattelse, at man tilgodeser, at Højesteret som landets øverste domstol får de rigtige sager.

Formålet med forslagene er at skabe bedre og mere effektive rammer om behandlingen af de civile sager. Udvalgets forslag frigiver med al sandsynlighed ressourcer ved domstolene. Dommerforeningen finder det af afgørende betydning, at disse ressourcer bliver hos domstolene. Kun derigennem kan man nedsætte sagsbehandlingstiden, effektivisere sagsbehandlingen og undgå at gå på kompromis med kvaliteten. Hvis omvendt ressourcerne inddrages, har Dommerforeningen meget svært ved at se, hvorledes man skulle kunne opnå de ønskede resultater.

Med venlig hilsen

Mikael Sjöberg
Formand for Dommerforeningen

Justitsministeriet
Civilafdelingen, Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Store Kongensgade 1-3
1264 København K
Tlf. + 45 70 10 33 22
Fax + 45 70 10 44 55
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR nr. 21-65-95-09
EAN-nr.5798000161184

J. nr. 2013-4101-0044-8
Sagsbeh. Marianne Ploug
Dir.tlf. +45 99 68 42 26
Mail mapl@domstolsstyrelsen.dk

4. september 2013

Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret, j.nr. 2013-4000-0056

Ved brev af 2. juli 2013 har Justitsministeriet bedt Domstolsstyrelsen om en udtalelse om delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Domstolsstyrelsen har modtaget kopi af høringssvar afgivet af Østre Landsret, Vestre Landsret og Procesbevillingsnævnet, og har desuden fra Procesbevillingsnævnet modtaget et bilag om økonomiske konsekvenser for Procesbevillingsnævnet.

Det er Domstolsstyrelsens opfattelse, at der er behov for at iværksætte tiltag, der kan medvirke til at sikre, at sagsbehandlingstiden ved landsretterne nedbringes til et acceptabelt niveau. Regulering af appelmuligheder er et af flere mulige tiltag.

For så vidt angår de administrative og økonomiske konsekvenser af udvalgets forslag kan Domstolsstyrelsen henholde sig til styrelsens notat af 13. juli 2013 om potentialer og den anvendte metode ved effektberegninger til udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager.

Dog kan det i tilknytning hertil oplyses, at Procesbevillingsnævnet efterfølgende har gjort styrelsen opmærksom på, at der udover de skitserede konsekvenser i notatet vil være en engangsudgift, der kan opgøres til ca. 0,4-0,45 mio. kr. forbundet med udvalgets forslag. Denne udgift vedrører indretning af arbejdspladser, it-kabling og indkøb af materiel i forbindelse med udvidelse af Procesbevillingsnævnets aktiviteter.

Domstolsstyrelsen har noteret sig landsretternes understregning af betydningen af, at de ressourcer, som der isoleret set vil kunne frigøres ved de fore-

slåede begrænsninger i adgangen til appel til landsretterne, fastholdes i landsretterne til brug for reduktion af de aktuelt lange sagsbehandlingstider. Det er styrelsens opfattelse, at det er af afgørende betydning, at landsretternes ressourcer efter en implementering af de foreslåede begrænsninger skal være således, at det er muligt at reducere sagsbehandlingstiderne til et tilfredsstillende niveau.

Det bemærkes endvidere, at de foreslåede begrænsninger i dels ankeadgangen, dels adgangen til at kære retsplejemæssige spørgsmål må antages at få betydning for den måde, civile sager føres på i byretten, jf. herved også notatets side 17, pkt. 1.6. Det er således forventeligt, at advokater og parter vil gøre mere ud af sagsførelsen, hvilket vil tilføre sagerne en større tyngde i forhold til såvel sagsforberedelsen som hovedforhandlingen. Dette sammenholdt med betydningen af en høj kvalitet i byretternes afgørelser og sagsbehandling i lyset af de foreslåede appelbegrænsninger indebærer, at der vil kunne blive behov for også at vurdere byretternes resourcesituation.

Afslutningsvis bemærkes, at en gennemførelse af udvalgets forslag vil medføre behov for tilpasning af tekster og vejledninger mv. i retternes sagsbehandlingssystemer, hvorfor et vist tidsrum mellem vedtagelse og ikrafttræden vil være nødvendig af hensyn til en hensigtsmæssig implementering.

Med venlig hilsen

Charlotte Münter

NOTAT

om potentialer og den anvendte metode ved effektberegninger til udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager

I dette notat har Domstolsstyrelsen foretaget en beregning af de potentialer, som følgende ændringer af retsplejelovens regler om behandling af civile sager må forventes at medføre:

- Forhøjelse af beløbsgrænsen for appel af almindelige civile sager, kæremål om omkostninger og kæremål om udlæg fra byret til landsret (1)
- Mulighed for afvisning af 2. instans ankesager uanset sagens økonomiske værdi (2)
- Begrænsning af anke i sager om tvangsfjernelse af børn (3)
- Begrænsning i adgangen til kære af afgørelser under sagens forberedelse (4)
- Omkostningsmæssige konsekvenser af kære (5)

Potentialet for hver enkelt ændring gennemgås nedenfor under pkt. 1-5, således at der beregnes et årsværkspotentiale for landsretterne, et administrativt overhead ved landsretterne, merudgiften som følge af ekstra sager til Procesbevillingsnævnet, et eventuelt provenutab i forhold til retsafgifter (11.43.01) samt besparelsen på finanslovens konto for fri proces og udgifter til advokathjælp (11.42.02).

Notatet indeholder også nogle bemærkninger om de forventede økonomiske konsekvenser af fire yderligere forslag til ændring af retsplejelovens regler om behandling af civile sager. Potentialerne må dog her anses som relativt begrænsede, hvorfor der er gjort mindre ud af behandlingen af disse.

Domstolsstyrelsen har sammenfattet, hvad de enkelte forslag må forventes at betyde for sagsflowet ved landsretterne og Procesbevillingsnævnet i nedenstående tabel, herunder hvor mange sager landsretterne aktuelt modtager, hvor mange ekstra sager Procesbevillingsnævnet fremover forventes at modtage, samt hvor mange sager landsretterne fremover forventes at modtage. Tabellen er opdelt på sagstyper samt værdiintervaller.

Værdi-interval	Sagstype	Aktuelt	Forventet fremover	
		Antal sager ved landsretterne	Antal ansøgninger til PBN	Antal sager ved landsretterne
50.000 kr. - 10.000 -	Civile ankesager	403	242	81
	Omkostningskæremål	338	203	89
	Fogedkæremål	99	59	26
	Børnefjernelsessager	186	124	19
	Kæremål retsplejemæssige spørgsmål - generel ændring ¹	843	575	290
	Kæremål retsplejemæssige spørgsmål - omkostninger ¹		-125	
	I alt	1.869	1.078	505
75.000 kr. - 10.000 -	Civile ankesager	602	391	124
	Omkostningskæremål	388	235	103
	Fogedkæremål	120	73	32
	Børnefjernelsessager	186	124	19
	Kæremål retsplejemæssige spørgsmål - generel ændring	843	575	290
	Kæremål retsplejemæssige spørgsmål - omkostninger ¹		-125	
	I alt	2.138	1.273	568
100.000 kr. - 10.000 -	Civile ankesager	760	532	161
	Omkostningskæremål	410	251	110
	Fogedkæremål	137	85	39
	Børnefjernelsessager	186	124	19
	Kæremål retsplejemæssige spørgsmål - generel ændring	843	575	290
	Kæremål retsplejemæssige spørgsmål - omkostninger ¹		-125	
	I alt	2.336	1.442	618

1) Det er forudsat, at forslagene gennemføres sammen. Hvis alene den generelle ændring gennemføres, bliver det fremtidige sagsantal ved landsretterne 338 sager. Hvis alene ændring om tidspunkt for omkostningsafgørelse gennemføres er tallet 674.

Styrelsen har endvidere sammenfattet de samlede økonomiske konsekvenser af en ændring af appelreglerne på civilsagsområdet i nedenstående tabel. Det er en forudsætning, at alle forslag gennemføres. Samtidig er det muligt at se, hvad forskellige ændringer af beløbsgrænsen – hvor dette er relevant – betyder for det samlede potentiale.

POTENTIALEOVERSIGT - ALLE FORSLAG			
MIO. DKK	50.000 DKK GRÆNSE	75.000 DKK GRÆNSE	100.000 DKK GRÆNSE
Årsværkspotentiale landsretterne	10,6	13,7	16,0
Administrativt overhead	1,5	2,0	2,3
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	5,4	6,3	7,2
Provenutab - retsafgifter	0,5	0,8	1,1
Besparelse fri proces konto	5,0	6,2	7,1
Samlet potentiale	11,3	14,8	17,1

Beregningerne viser, at Procesbevillingsnævnet i en situation, hvor alle forslag gennemføres, og beløbsgrænsen sættes til 50.000 kr. for de forslag, hvor det er relevant at overveje denne, fremover vil modtage yderligere ca. 350 ansøgninger om 2. instans ankebevilling og ca. 700 ansøgninger om 2. instans kærebevilling. Det skal ses i forhold til, at Procesbevillingsnævnet i 2012 modtog i alt 1.582 sager om appeltilladelse (ekskl. genoptagelsessager og anmodninger om aktindsigt) og 1.170 sager om fri proces (ekskl. genoptagelsessager og anmodninger om aktindsigt).

Procesbevillingsnævnets nuværende aktivitet vil dermed blive udvidet med knap 40 pct. Hvis grænsen i stedet sættes til 75.000 kr. eller 100.000 kr. vil nævnets aktivitet blive udvidet med henholdsvis godt 45 pct. og ca. 52 pct. Dette er således baggrunden for, at nævnets merudgifter forbundet med ændringerne ligger på et relativt højt niveau.

Som bilag A er indsat en oversigtstabel, hvor konsekvenserne af de enkelte forslag til ændringer er sammenfattet i en tabel. Det er ved beregningen af potentialet vedrørende ændret tidspunkt for fastsættelse af omkostninger ved behandling af retsplejemæssige kæremål forudsat, at forslaget gennemføres sammen med forslaget om en generel begrænsning i adgangen til at kære retsplejemæssige spørgsmål.

Som følge af at der er foretaget en række antagelser som led i potentialeberegningen, er det Domstolsstyrelsens vurdering, at beregningerne er behæftet med en vis usikkerhed.

1. Ændring af appelgrænsen i civile sager

1.1. Årsværkspotentiale i landsretterne

Der er ved effektberegningerne taget udgangspunkt i det eksisterende antal almindelige civile ankesager, omkostningskæremål og fogedkæremål om udlæg ved landsretterne¹, da antallet af sager er udtryk for, at brugerne har vist vilje til at bringe sagen videre til landsretten, herunder udarbejdet ankestævning eller kæreskrift og samtidig betalt retsafgift. Der kunne også være valgt et andet udgangspunkt, hvor man i stedet tog afsæt i antallet af almindelige civile sager, fogedkæremål om udlæg og omkostningskæremål ved byretterne og andelen på 6-7 pct., der i dag søger Procesbevillingsnævnet om appeltilladelse i sager med en værdi på mellem 0 kr. og 10.000 kr.

Efter styrelsens opfattelse ville det være u hensigtsmæssigt – og kunne føre til forkerte resultater – ved beregningerne at tage udgangspunkt i antallet af sager ved byretterne, da det må forventes – og er dokumenteret af det nuværende faktiske antal civile ankesager og kæremål ved

¹ Se tabel I-12 i udvalgets notat.

landsretterne – at brugerne i langt højere grad vil være interesseret i at anke eller kære, når værdien kommer over de 10.000 kr. Hertil kommer, at det kan være vanskeligt at opgøre eksempelvis antallet af omkostningsafgørelser ved byretterne, der potentielt kan kæres til byretterne, ligesom der ikke foreligger data om det samlede antal afgørelser om retsplejemæssige spørgsmål ved byretterne, jf. pkt. 4 nedenfor.

Domstolsstyrelsen har i forhold til de data, der anvendes ved beregningerne, generelt valgt at tage udgangspunkt i gennemsnittet for perioden fra 2010 til 2012.

Hvis der ved beregningerne blev taget udgangspunkt 2012-tal, ville det føre til et højere potentiale. Baggrunden for dette er bl.a., at landsretterne i 2012 modtog et meget stort antal sager.

Det er imidlertid Domstolsstyrelsens vurdering, at antallet af sager ved landsretterne på lidt længere sigt må forventes at falde som følge af, at byretterne generelt har nedbragt sagsbunckerne, og at man, at hvis man alene fokuserede på 2012, ville risikere, at potentialet blev urealistisk højt. Hertil kommer, at datagrundlaget synes at være for spinkelt med kun et enkelt år, idet udviklingen viser, at antallet af sager kan variere i ikke ubetydeligt omfang fra år til år. Ved de seneste budgetanalyser på domstolsområdet er det endvidere anerkendt, at det ikke er nok at fokusere på et enkelt år ved overvejelser om kapacitet og fremtidig normering af domstolene.

Der er dog enkelte undtagelser, hvor Domstolsstyrelsen vurderer det mere retvisende at tage udgangspunkt i 2012-tallene. Det gælder bl.a. i forhold til produktiviteten, hvor den aktuelle produktivitet er lagt til grund, da landsretterne og Procesbevillingsnævnet må antages at kunne fastholde den i forhold til 2011 – og for Procesbevillingsnævnet tidligere år - nuværende høje produktivitet. Det fremgår af teksten under de enkelte afsnit, hvis der ikke er taget udgangspunkt i data fra 2010-2012.

Der er ikke foretaget særskilte beregninger vedrørende salærkæremål, da landsretterne har anført, at det er en underkategori til omkostningskæremål. I dette notat ses der på konsekvenserne for landsretterne samlet.

Alle tal kan i øvrigt efterprøves i det regneark, som Domstolsstyrelsen har sendt til udvalgssekretariatet.

Beregningerne falder i følgende fire led:

- I. Kortlægning af hvor mange sager, der falder væk som følge af regelændringen – og dermed ikke længere skal behandles af landsretten, hvis der ikke var mulighed for at få appeltilladelse (bruttoreduktion).

- II. Kortlægning af hvor mange sager, der må forventes at få appeltilladelse fra Procesbevillingsnævnet.
- III. Udregning af forventet nettoreduktion i antal modtagne almindelige civile ankesager ved landsretterne – dvs. bruttoreduktion fratrukket antal sager, der får appeltilladelse.
- IV. Omregning af nettoreduktion til juristårsværk og kontorårsværk.

Ad I

Første led ved beregningen af årsværkspotentialet er at kortlægge, hvor mange sager der ikke længere skal behandles af landsretterne, hvis der ikke var mulighed for at få appeltilladelse. Ud fra landsretternes sagsstatistikker for 2010-2012 kan det gennemsnitlige antal modtagne almindelige civile ankesager, omkostningskæremål og fagedkæremål om udlæg for perioden fra 2010 til 2012 inden for den relevante værdigrænse – dvs. 10.-50.000 kr., 10-75.000 kr. og 10.-100.000 kr. – beregnes, og disse sager ville således falde væk, hvis der ikke kunne søges om appeltilladelse ved Procesbevillingsnævnet.

Der gøres brug af modtagne sager, da det er den bedste indgang til overvejelser om normering og potentialer. Afsluttede sager vil således altid have sammenhæng med modtagne sager og kan være påvirket af eksempelvis ekstrabevillinger eller bevillingsreduktioner. Modtagne sager er upåvirket heraf, men kan have en direkte sammenhæng med ændringer i lovgivningen, herunder bl.a. de ændringer af beløbsgrænsen, som udvalget overvejer. Ved de seneste budgetanalyser på domstolsområdet er der i øvrigt også taget udgangspunkt i antallet af modtagne sager ved normeringsovervejelser mv.

Ved en værdigrænse på 50.000 kr. vil bruttoreduktionen for ankesager, omkostningskæremål og kæremål om udlæg være på henholdsvis 403, 338 og 99 sager. De tilsvarende tal vil med en grænse på 75.000 kr. være på henholdsvis 602, 388 og 120 sager. Endelig vil tallene ved en grænse på 100.000 kr. være henholdsvis 760, 410 og 137 sager. Tallene fremgår af tabellen nedenfor under III.

Ad II

Ved andet led i beregningerne fastlægges det, hvor mange sager, der forventes at få tilladelse til appel af Procesbevillingsnævnet. Der er to trin i denne beregning. Først skal det fastlægges, hvor mange ansøgninger om appel i ankesager, kæremål om omkostninger og kæremål om udlæg, som indgives til Procesbevillingsnævnet. Derefter skal det fastlægges, i hvor mange af disse, der meddeles appeltilladelse, og hvor sagen derved kommer videre til landsretten.

Domstolsstyrelsen har været i dialog med Procesbevillingsnævnet. Det er - ligesom styrelsen - nævnets opfattelse, at det er ganske vanskeligt at fastlægge, i hvor stor en andel af de sager, der som udgangspunkt ikke længere kan appelleres til landsretterne, hvor der vil blive ansøgt om tilladelse til anke eller kære. Ved fastlæggelsen af andelen bør man lægge vægt på, at parterne i de sager, der falder væk, indtil nu har været indstillet på at udarbejde ankestævning eller kæreskrift og samtidig betale retsafgift. En ansøgning til Procesbevillingsnævnet om appeltilladelse er ikke afgiftsbelagt, ligesom det er nok at sende anmodningen pr. mail. Det er således forholdsvist enkelt at søge om appeltilladelse hos Procesbevillingsnævnet. Det betyder, at der - til trods for at brugerne vil opleve nævnet som et ekstra led i behandlingen af sagen - formentlig vil være en ganske høj andel, der søger tilladelse hos Procesbevillingsnævnet i både civile ankesager og kæremål.

Det er på baggrund af dialogen og drøftelserne med Procesbevillingsnævnet, der sidder med erfaringen med behandling af appelansøgning i forhold til en række forskellige sagstyper, styrelsens skøn, at der vil blive ansøgt om anketilladelse i 60 pct. af de almindelige civile ankesager med en sagsværdi på mellem 10.000 kr. og 50.000 kr. Som følge af at det må antages, at brugerne i takt med, at sagsværdien øges, i stigende grad vil være indstillet på at gå videre med sagen - dvs. søge om nævnets tilladelse - skønnes det samtidig, at ansøgningsprocenterne vil være henholdsvis 65 pct. og 70 pct. i værdiintervallerne fra 50.000 kr. til 75.000 kr. og fra 75.000 kr. til 100.000 kr. Der er ikke grund til at tro, at brugernes adfærd vil blive markant anderledes i forhold til kæremålene, hvorfor de samme procenter er lagt til grund for omkostningskæremål og fagedkæremål om udlæg.

En ændring af værdigrænsen, hvor den hæves fra 10.000 kr. til 50.000 kr., 75.000 kr. eller 100.000 kr., vil i øvrigt betyde, at Procesbevillingsnævnet må forventes at modtage et øget antal ansøgninger om tilladelse til appel i almindelige civile sager og fagedkæremål, hvor sagsværdien ligger over den nye værdigrænse. Det skyldes, at det afgørende for, om anke kan ske direkte til landsretten, jf. retsplejelovens § 368, er forskellen mellem værdien af påstanden for landsretten fratrukket det, der måtte være opnået dom for i byretten. Når værdigrænsen forhøjes, vil Procesbevillingsnævnets tilladelse være påkrævet i et øget antal sager. Som eksempel kan nævnes, at hvis en sagsøger - i en situation hvor værdigrænsen sættes til 50.000 kr. - i 1. instans har nedlagt en påstand på 75.000 kr., men alene har fået dom for 30.000 kr. og derfor ønsker at anke til landsretten for det fulde beløb, så vil det kræve Procesbevillingsnævnets tilladelse (forudsat at bestemmelsen ikke i øvrigt bliver ændret i forhold til forståelsen af værdigrænsen). Der foreligger ikke data, der muliggør potentialeberegninger på dette punkt. I forhold til de samlede økonomiske konsekvenser for Procesbevillingsnævnet, vurderes der at være tale om et forhold, som det ikke er muligt at tage højde for.

Procesbevillingsnævnet har, som led i drøftelserne om hvad det vil være hensigtsmæssigt at lægge til grund for effektberegningerne, oplyst, at der i perioden fra 2010 til 2012 i gennemsnit blev meddelt anketilladelse i 33 pct. af de behandlede ansøgninger om 2. instansbevilling.

På baggrund heraf er det lagt til grund, at denne procent også vil gælde de nye sager ved Procesbevillingsnævnet, og at en tredjedel af disse dermed vil kunne ankes til landsretten. Der er ved antagelsen lagt særlig vægt på, at kriteriet for meddelelse af tilladelse må forventes at blive det samme som for sager med en økonomisk værdi på op til 10.000 kr. – dvs. at sagen skal være principiel, eller at der foreligger særlige grunde. Med samme kriterium er der således ikke noget, der taler for, at der skulle blive meddelt tilladelse i færre sager, da det må forventes, at sagens værdi kommer til at indgå i vurderingen af, om der foreligger særlige grunde. Andelen tages af det forventede antal ansøgninger til Procesbevillingsnævnet, jf. nedenfor, og ikke det nuværende antal sager ved landsretterne.

Som følge af at sagernes betydning for parterne alt andet lige øges i takt med værdien af disse, er det efter Domstolsstyrelsens vurdering muligt, at tilladelsesprocenten vil komme til at ligge højere end de 33 pct. På nuværende tidspunkt vurderer Domstolsstyrelsen imidlertid, at det er rigtigst at holde fast i de 33 pct., da det vil være vanskeligt at vurdere, hvor meget procenten i givet fald eventuelt skulle forhøjes.

Procesbevillingsnævnet har endvidere oplyst, at der i perioden fra 2010 til 2012 i gennemsnit blev meddelt kæretiladelse i 44 pct. af de behandlede ansøgninger om 2. instansbevilling. På baggrund heraf er det lagt til grund, at denne procent også vil gælde de nye sager ved Procesbevillingsnævnet, og at 44 pct. af disse dermed vil kunne kæres til landsretten efter bevilling. Styrelsen har ved denne antagelse lagt vægt på de samme forhold som nævnt ovenfor.

Ved en værdigrænse på 50.000 kr. må det ud fra de ovennævnte forudsætninger antages, at der i henholdsvis 81 ankesager, 89 omkostningskæremål og 26 kæremål om udlæg vil blive meddelt appeltilladelse fra Procesbevillingsnævnet. De tilsvarende sager vil med en grænse på 75.000 kr. være på henholdsvis 124 ankesager, 103 omkostningskæremål og 32 sager kæremål om udlæg. Endelig vil tallene ved en grænse på 100.000 kr. være henholdsvis 161 ankesager, 110 omkostningskæremål og 39 sager kæremål om udlæg. Tallene fremgår af tabellen nedenfor under III.

Ad III

For så vidt angår netto reduktionen i sager ved landsretterne viser resultatet af beregningerne, at en ændring af beløbsgrænsen for *almindelige civile ankesager* efter retsplejelovens § 368, stk. 1, fra 10.000 kr. til 50.000 kr. må forventes at medføre, at **323 civile ankesager** – eller **knap 15 pct.** af det samlede antal årligt modtagne civile ankesager på ca. 2.400 sager (civile ankesager, økonomi mv. og småsagsproces) – ikke længere vil skulle behandles af landsretterne. De tilsvarende tal ved en ændring af beløbsgrænsen til henholdsvis 75.000 kr. og 100.000 kr. er **478 civile ankesager** – svarende til **ca. 20 pct.** af det årlige antal modtagne

civile ankesager – og **599 civile ankesager** – svarende til **ca. 25 pct.** af det årlige antal modtagne civile ankesager.

En ændring af beløbsgrænsen for *kære af omkostningsafgørelser* fra 10.000 kr. til 50.000 kr. forventes at medføre en nettoreduktion i antallet af modtagne kæresager om omkostningsspørgsmål pr. år ved landsretterne på **249 sager** – svarende til **godt 35 pct.** af de samlede antal modtagne kæremål om omkostningsafgørelser. De tilsvarende tal ved en ændring af beløbsgrænsen fra 10.000 kr. til 75.000 kr. eller 100.000 kr. vil være **284 sager** – svarende til **ca. 40 pct.** – og **300 sager** – svarende til **knap 45 pct.**

Der har ikke kunnet regnes særskilt på afgørelser, hvor sagens omkostninger ophæves, og som efter det oplyste skal være omfattet af appelbegrænsningen, hvis der er spørgsmål om at tilkende omkostninger med et beløb under beløbsgrænsen, da der ikke foreligger data, der kan belyse potentialet. I forhold til de samlede effekter forbundet med udvalgets forslag skønnes der dog at være tale om et meget begrænset potentiale.

En ændring af beløbsgrænsen for *fogedkæremål om udlæg* fra 10.000 kr. til 50.000 kr. forventes at medføre en nettoreduktion i antallet af modtagne kæresager pr. år ved landsretterne på **73 sager** – svarende til **godt 20 pct.** af de samlede antal modtagne fogedkæremål om udlæg. Det tilsvarende tal ved en ændring af beløbsgrænsen fra 10.000 kr. til 75.000 kr. eller 100.000 kr. vil være **ca. 88 sager** – svarende til **knap 25 pct.** – og **99 sager** – svarende til **ca. 28 pct.** For god ordens skyld bemærkes, at det samlede antal modtagne fogedkæremål om udlæg eller andre forhold i 2012 udgjorde 747 sager for landsretterne.

I tabellen nedenfor er der en samlet oversigt over beregningerne under I-III – dvs. hvad bruttoreduktionen, antallet af sager med apelltiladelse og nettoreduktionen må forventes at blive ved forskellige størrelser af værdigrænsen.

Værdigrænse	Sagstype	I. Bruttoreduktion i sagsantal ved landsretterne	II. Antal sager som kan appelleres med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet	III. Netto reduktion i sagsantal ved landsretterne (I-II)
50.000 kr.	Civile ankesager	403	81	323
	Omkostningskæremål	338	89	249
	Fogedkæremål	99	26	73
75.000 kr.	Civile ankesager	602	124	478
	Omkostningskæremål	388	103	284
	Fogedkæremål	120	32	88
100.000 kr.	Civile ankesager	760	161	599
	Omkostningskæremål	410	110	300
	Fogedkæremål	137	39	99

Ad IV

Det antal sager, som landsretterne ikke længere forventes at skulle behandle, kan omsættes til en årsværksbesparelse, der efterfølgende kan omsættes til en mulig udgiftsreduktion, ved brug af landsretternes sagsvægtningssmodel. Princippet i landsretternes model for sagsvægtning er, at afsluttede sager tildeles en vægt ud fra den måde, som sagerne slutter på. Man er her nødt til at anvende afsluttede sager, da man ved modtagelsen af en sag ikke ved, hvordan den slutter.

Det er derfor lagt til grund, at den gennemsnitlige fordeling på de forskellige afslutningskategorier for 2010-2012 kan lægges til grund for de sager, der fremover falder væk ved landsretterne – dvs. netto reduktionen under de enkelte sagstyper. Dette i og med, at de sager, der falder væk fremadrettet, må forventes at have været nogenlunde gennemsnitligt fordelt inden for de enkelte afslutningspositioner, jf. nedenfor.

De almindelige civile ankesager kan slutte på følgende vis:

- Sager sluttet ved dom efter hovedforhandling eller på skriftligt grundlag
- Sager sluttet ved forlig efter hovedforhandling
- Sager sluttet inden hovedforhandling efter § 353- eller § 378-møde
- Sager sluttet inden hovedforhandling uden § 353- eller § 378-møde

Tilsvarende kan kæremålene – både omkostningskæremål og kæremål om udlæg – slutte på følgende vis:

- Sager sluttet efter skriftlig behandling
- Sager sluttet efter mundtlig behandling
- Hævede sager

Først omregnes antallet af sager, der falder bort, til vægtningspoint ved brug af landsretternes sagsvægningsmodel. Det vides herefter, hvor mange vægtningspoint, der falder bort for juristerne og for kontorpersonalet.

Samtidig kendes produktiviteten for 2012 målt som optjente vægtningspoint pr. juristårsværk og pr. kontorårsværk.

Når de vægtningspoint, der fremover ikke kan forventes optjent, divideres med produktiviteten for de to personalegrupper, kan den forventede aktivitetsreduktion omsættes til en mulig reduktion i antallet af henholdsvis jurist- og kontorårsværk, da disse sager ikke længere skal produceres.

Ved brug af lønprognoseværktøjet SOL (Styring Og Løn), som er et værktøj som mange statsinstitutioner anvender i deres løbende økonomistyring, kan de aktuelle gennemsnitslønninger (2013-niveau) for jurister og kontorpersonalet fastlægges. Gennemsnitslønnen for en jurist ved landsretterne (ekskl. præsidenterne) er ca. 0,95 mio. kr. For en kontormedarbejder ved landsretterne er gennemsnitslønnen ca. 0,39 mio. kr.

Disse gennemsnitslønninger ganges med årsværkene og derved fremkommer den mulige besparelse. Årsværksbesparelsen ved de forskellige muligheder for værdigrænsen fremgår af tabellen nedenfor.

Værdigrænse	Sagstype	Årsværksbesparelse ved landsretterne		
		Jurister	Kontorpersonale	Mulig samlet lønsumsbesparelse (MIO. DKK)
50.000 kr.	Civile ankesager	2,96	2,14	3,6
	Omkostningskæremål	1,37	0,89	1,6
	Fogedkæremål	0,40	0,26	0,5
75.000 kr.	Civile ankesager	5,21	3,75	6,4
	Omkostningskæremål	1,56	1,01	1,9
	Fogedkæremål	0,48	0,31	0,6
100.000 kr.	Civile ankesager	6,97	5,00	8,6
	Omkostningskæremål	1,65	1,07	2,0
	Fogedkæremål	0,54	0,35	0,7

1.2. Overheadbesparelsen ved landsretterne

Der er indregnet 105.000 kr. i overhead i forhold til årsværkspotentialerne ved landsretterne. Normalt ville tallet være højere, men en meget stor del af (lands)retternes udgifter til øvrig drift går til betaling af husleje og driftsudgifter vedrørende lejemål. Da landsretternes bygninger er specialindrettede, vil lejemålet ikke kunne nedskaleres, hvilket er baggrunden for fastlæggelsen af det reducerede overhead. Det kan oplyses, at en beregning, hvor alle øvrig drift udgifter indgår, viser, at overhead pr. årsværk ved retterne udgør ca. 230.000 kr. pr. årsværk. Men når husleje, ejendomsskatter, varme, el, rengøring og vand trækkes ud, bliver tallet altså 103.770 kr.

Overheadpotential for henholdsvis de almindelige civile ankesager, omkostningskæremåle og kæremål om udlæg fremgår nedenfor af tabellen under pkt. 1.7.

1.3. Merudgifterne ved Procesbevillingsnævnet

Det er af stor betydning for vurderingen af effekterne af udvalgets forslag, i hvor stor en andel af de sager, der som udgangspunkt ikke længere kan appelleres til landsretterne, der søges apeltilladelse hos Procesbevillingsnævnet. Det er vigtigt, at Procesbevillingsnævnet fra starten af har tilstrækkelige ressourcer til at behandle et øget antal sager, idet nævnet ellers kan blive en flaskehals i forhold til ønsket om en effektiv retspleje.

Baseline for beregningerne er det antal sager, der som udgangspunkt ikke længere kan appelleres til landsretterne, og som derfor alle principielt kan indbringes for Procesbevillingsnævnet med anmodning om appeltilladelse, jf. bruttoreduktionen nævnt under pkt. 1, I, ovenfor.

Som det fremgår ovenfor, er det antaget, at der vil blive ansøgt om anketilladelse i 60 pct. af de almindelige civile ankesager med en sagsværdi på mellem 10.000 kr. og 50.000 kr. Som følge af at det må antages, at brugerne i takt med, at sagsværdien øges, i stigende grad vil være indstillet på at gå videre med sagen – dvs. søge om nævnets tilladelse – skønnes det samtidig, at ansøgningsprocenterne vil være henholdsvis 65 pct. og 70 pct. i værdiintervallerne fra 50.000 kr. til 75.000 kr. og fra 75.000 kr. til 100.000 kr. De samme antagelser er lagt til grund for kæremål om sagsomkostninger og kæremål om udlæg. For nærmere om antagelsen henvises til pkt. 1.1, II ovenfor.

Med disse antagelser vil Procesbevillingsnævnet komme til at modtage et yderligere antal sager som vist nedenfor ved de forskellige værdigrænser.

Appelansøgninger	50.000 kr.	75.000 kr.	100.000 kr.
Civile ankesager	242	391	532
Omkostningskæremål	203	235	251
Fogedkæremål	59	73	85

Ved behandlingen af et øget antal sager i Procesbevillingsnævnet vil der være ekstra lønomkostninger, udgifter til øvrig drift (overhead) og honorar til nævnsmedlemmerne.

Ved udregningen af de økonomiske konsekvenser er det ud fra oplysninger i statens lønsystem (SLS), jf. beskrivelsen ovenfor, lagt til grund, at den gennemsnitlige lønudgift til en medarbejder i Procesbevillingsnævnet udgør 0,52 mio. kr., ligesom en medarbejder i 2012 gennemsnitligt kunne ekspedere 135,4 sager pr. år, jf. oplysningerne i årsrapport for Danmarks Domstole. Der er anvendt en gennemsnitsløn for nævnets medarbejdere, da det – alt andet lige - må forventes, at alle medarbejdergrupper vil blive påvirket af et øget antal sager.

Det er endvidere lagt til grund, at omkostningskæremålene, der almindeligvis er såkaldte formandsafgørelser, alene vejer 2/3 ved udregningen af årsværksbehovet, idet disse sager formentlig generelt er lidt mindre ressourcetunge end gennemsnittet. En formandsafgørelse er en afgørelse, som formanden træffer alene på nævnets vegne, idet der efter retsplejelovens § 25 kan fastsættes bestemmelser i nævnets forretningsorden om, at formanden kan træffe visse nærmere bestemte afgørelser på nævnets vegne. I forhold til de berørte sagstyper er det alene omkostningskæremålene, hvor formanden har denne kompetence efter nævnets forretningsorden.

Der er indregnet et overhead på 15 pct. (svarende til 0,75 mio. kr. pr. årsværk) i forhold til merudgiften ved Procesbevillingsnævnet. I 2011 udgjorde den samlede overheadprocent ca. 39 pct. eller ca. 0,2 mio. kr. pr. årsværk. Når basisudgifterne (husleje, ejendomsskatter, varme, el, rengøring og vand) – som der ikke er behov for at regulere – holdes ude, bliver overheadprocenten knap 15 pct. Beregningerne er foretaget på grundlag af 2011-tal, da 2012 var et atypisk år som følge af flytning til nyt lejemål. Det bemærkes, at der er anvendt den samme metode fra styrelsens side, som den der indgår ved fastlæggelse af potentiale i forbindelse med de af Deloitte foretagne analyser.

Medlemmerne af Procesbevillingsnævnet er aflønnet på timebasis. Et øget antal sager må forventes at betyde enten længere møder og/eller flere møder, hvor udgiften til honorar til nævnsmedlemmerne vil stige. Styrelsen skønner på baggrund af drøftelserne med Procesbevillingsnævnet, at det nuværende udgiftsniveau² på ca. 2,4 mio. kr. pr. år til honorar til nævnsmedlemmer vil stige med anslået 0,8-1,0 mio. kr. i en situation, hvor alle forslag gennemføres, og værdigrænsen forhøjes til 50.000 kr., hvilket som nævnt betyder en aktivitetsstigning for Procesbevillingsnævnet på knap 40 pct. Der er ved dette skøn lagt vægt på det yderligere antal sager og den forventede karakter af disse i forhold til den portefølje af sager, som nævnet aktuelt behandler, herunder at nogle af disse er såkaldte formandsafgørelser. Hvis værdigrænsen i stedet måtte blive forhøjet til 75.000 kr. eller 100.000 kr., er det antaget, at merudgiften til honorarer stiger proportionalt med det ekstra antal sager, som nævnet forventes at modtage. Merudgiften til honorar er fordelt forholdsvis på de ekstra sager, som Procesbevillingsnævnet fremover må forventes at skulle behandle. Dette dog med undtagelse af omkostningskæremålene, som formanden afgør på vegne af nævnet, og hvor der derfor ikke er honorar til nævnsmedlemmer.

Det antages således i beregningerne, at honorarudgifter stiger med 0,9 mio. kr. ved en forhøjelse af beløbsgrænsen fra 10.000 kr. til 50.000 kr. Hvis grænsen forhøjes til 75.000 kr. eller 100.000 kr. forventes honorarudgifterne at stige med henholdsvis 1,07 mio. kr. eller 1,22 mio. kr. Som eksempel kan nævnes, at antallet af ekstra ansøgninger om appeltilladelse i civile ankesager forventes at stige med 242 sager ved en beløbsgrænse på 50.000 kr. Det samlede antal ekstra ansøgninger om appeltilladelse i civile ankesager, fagedkæremål om udlæg, børnefjernelsessager og kæremål om retsplejemæssige spørgsmål (samtidig med gennemførelse af forslaget om omkostningsmæssige konsekvenser af kære) udgør 875 sager. Dermed udgør de civile ankesager 27,6 pct. af den samlede stigning i antallet af ansøgninger til Procesbevillingsnævnet. 27,6 pct. af 0,9 mio. kr. svarer til 0,25 mio. kr., jf. tabellen nedenfor.

Det vurderes i øvrigt, at der alene vil være begrænsede engangsudgifter forbundet med, at der vil skulle etableres yderligere arbejdspladser i Procesbevillingsnævnets lejemål som følge af udvidelsen af nævnets aktiviteter.

² I 2012 udgjorde de samlede honorarudgifter 2.358.423,40 kr.

Tabellen nedenfor viser merudgifterne ved Procesbevillingsnævnet forbundet med de forskellige forslag.

Værdigrænse	Sagstype	Merudgifter ved Procesbevillingsnævnet (mio. DKK)			
		Lønudgifter	Øvrig drift	- heraf honorar til medlemmer	Samlet
50.000 kr.	Civile ankesager	1,15	0,17	0,25	1,32
	Omkostningskæremål	0,51	0,08	-	0,59
	Fogedkæremål	0,28	0,04	0,06	0,32
75.000 kr.	Civile ankesager	1,85	0,28	0,40	2,13
	Omkostningskæremål	0,60	0,09	-	0,69
	Fogedkæremål	0,35	0,05	0,08	0,40
100.000 kr.	Civile ankesager	2,52	0,38	0,55	2,90
	Omkostningskæremål	0,64	0,10	-	0,73
	Fogedkæremål	0,40	0,06	0,09	0,46

I øvrigt forventes antallet af ansøgninger om 3. instansbevillinger ikke at falde, da ændringerne i henvisningsreglerne, der skal være med til at sikre en tilpasning i sagstilgangen til Højesteret, forventes at betyde, at landsretterne kommer til at behandle færre civile 1. instanssager. Procesbevillingsnævnet har således vurderet, at der forventes at blive indgivet nogenlunde det samme antal ansøgninger om 3. instans bevilling som tidligere, da de sager, hvor der søges bevilling i, er således, at nævnet ikke forventer, at det vil være dem som falder væk ved landsretterne som følge af de ændringer, der foretages af appelreglerne. Hertil kommer, at byretterne efter forslaget om tilgangen af sager til Højesteret må forventes at betyde, at byretterne skal behandle flere civile sager som 1. instans, hvilket – alt andet lige – betyder et øget antal ankesager ved landsretterne, hvor der kan søges 3. instansbevilling i.

1.4. Provenutab – retsafgifter

Den forventede reduktion i antallet af almindelige civile ankesager og kæremål ved landsretterne vil have provenumæssige konsekvenser, da der fremover vil blive indbetalt færre retsafgifter. Ankeafgiften udgør 750 kr. med tillæg af 1,2 pct. af den del, som sagsværdien overstiger 50.000 kr. Herudover betales et tillæg for sager, hvor sagsværdien overstiger 50.000 kr., på 750 kr. med tillæg på 1,2 pct. af den del af værdien, der overstiger 50.000 kr. Retsafgiften for kæremål udgør 400 kr., idet beløbet tilbagebetales, såfremt den kærende får helt eller delvist medhold.

Ved beregningerne til brug for det skønnede provenutab er der anvendt data for 2010-2012. Der foreligger ikke data om underdeling på sagsværdier mellem 50.000 kr. og 75.000 kr. eller mellem 75.000 kr. og 100.000 kr. Det er derfor lagt til grund, at den gennemsnitlige værdi for

sagerne med en værdi på mellem 50.000 kr. og 75.000 kr. udgør 62.500 kr., da der ikke foreligger data, der kan belyse, om der er overrepræsentation i bunden eller toppen af værdiintervallet.

Tilsvarende er det lagt til grund, at den gennemsnitlige værdi for sagerne med værdi mellem 75.000 kr. og 100.000 kr. udgør 87.500 kr. Henset til den relativt beskedne størrelse af provenutabet ville anvendelse af en anden gennemsnitsværdi ikke føre til et markant andet resultat.

Ved beregningen er de omgørelsesprocenter, der kan opgøres på grundlag af Østre Landsrets optælling vedrørende civile kæremål³, lagt til grund, idet retsafgiften refunderes ved medhold.

Tabellen nedenfor viser effekten af de forskellige værdigrænser for ankesager, omkostningskæremål og kæremål om udlæg.

Provenutab (mio. DKK)	50.000 kr.	75.000 kr.	100.000 kr.
Civile ankesager	0,24	0,47	0,77
Omkostningskæremål	0,06	0,07	0,07
Fogedkæremål	0,02	0,03	0,03

1.5. Besparelse fri proces

Ved beregningerne af den del af potentialet, der vedrører fri proces kontoen, er der taget udgangspunkt i de samlede udgifter ved landsretterne til fri proces og udgifter til advokathjælp. Den nuværende kontering af udgifter muliggør desværre ikke, at det specifikt kan belyses, hvordan udgifterne fordeler sig på de enkelte sagstyper. Med andre ord: Som følge af, at der ikke foreligger specifikke oplysninger om udgiften til fri proces for de enkelte sagsarter, må der foretages en fordeling af de samlede udgifter, idet der på baggrund af denne kan fastlægges et potentiale.

Styrelsen har ud fra forbruget i 2011 og 2012⁴, herunder oplysningerne om de enkelte finanskonti, skønnet, at i alt ca. 31 mio. kr. af de samlede udgifter kan henføres til de civile sager ekskl. ægteskabssagerne, der konteres særskilt. Årsagen til at der ikke tages udgangspunkt i de samlede udgifter er, at der er en del af disse, der kan henføres til straffesagsområdet bl.a. i form af udgifter til bistandsadvokater i voldssager mv.

Herefter er den forventede aktivitetsreduktion for juristerne - dvs. den forventede nedgang i optjente vægtningspoint - for de enkelte forslag sat i forhold til juristernes samlede gennem-

³ Oplysninger fremgår ikke af materialet fra Vestre Landsret.

⁴ De samlede udgiftsposter udgjorde i 2011 og 2012 henholdsvis ca. 43,0 mio. kr. og 32,6 mio. kr.

snitlige årlige aktivitet for civile sager (målt som vægtningspoint) for 2011-2012 ekskl. ægteskabssager, hvorefter der kan beregnes en sparet andel i forhold til de 31 mio. kr. En mulighed havde været at tage udgangspunkt i oplysningerne om modtagne sager for de enkelte typer af civile sager. Denne mulighed er dog fravalgt, idet man ved valgt at dette udgangspunkt kommer til at arbejde ud fra en forudsætning om, at udgiften til fri proces fordeler sig forholdsmæssigt ud fra antallet af modtagne sager. En sådan forudsætning vil føre til et forkeret resultat, idet det som eksempel kan nævnes, at den gennemsnitlige fri proces udgift er højere i civile 1. instans sager og civile ankesager end i civile kæremål. Det som følge af, at advokaterne gennemsnitligt anvender mere tid i forbindelse med de to førstnævnte sagstyper. Det er således mere hensigtsmæssigt at arbejde med en antagelse om, at fri proces udgifterne fordeler sig forholdsmæssigt efter de enkelte sagstypers andel af den samlede aktivitet ved landsretterne, da det dermed sikres, at de tungere sagstyper – f.eks. civile 1. instans sager og civile ankesager – også vægter tungere ved fordelingen af udgifterne.

Juristernes samlede aktivitet ved landsretterne er fastlagt ud fra den sagsvægningsmodel, der nævnes ovenfor under pkt. 1.1, IV. Der er valgt at fokusere på juristerne, da det er den personalegruppe, der bidrager mest til potentialet ved landsretterne. Der kunne også være udregnet et gennemsnit for jurister og kontorphonale, men det havde gjort beregningerne mere komplicerede og resultatet ville ikke forrykke sig.

For 2011-2012⁵ (der var databrud i 2011 som følge af revision af modellen, hvorfor 2010 ikke kan anvendes) udgjorde den gennemsnitlige samlede årlige aktivitet for civile sager ved landsretterne (ekskl. ægteskabssager) 17.762 point. Den forventede reduktion i optjente vægtningspoint for omkostningskæremålene som følge af en værdigrænse på 50.000 kr. udgør 363 vægtningspoint svarende til ca. 2 pct. af den samlede aktivitet ved landsretterne. Herefter kan fri proces udgifterne reduceres med 2 pct. af 31 mio. kr. svarende til 0,6 mio. kr. Der er anvendt et tilsvarende princip ved de øvrige beregninger. Resultatet af beregningerne fremgår af tabellen nedenfor.

⁵ Der var databrud i 2011 som følge af revision af modellen, hvorfor 2010-data ikke kan anvendes.

	Sagstype	Forventet reduktion i optjente vægtningspoint	Reduktion i pct. af samlede point for civile sager	Potentiale fri proces konto (mio. DKK)
50.000 kr.	Civile ankesager	783	4,4%	1,4
	Omkostnings kære mål	363	2,0%	0,6
	Fogedkære mål	105	0,6%	0,18
75.000 kr.	Civile ankesager	1.381	7,8%	2,4
	Omkostnings kære mål	414	2,3%	0,7
	Fogedkære mål	127	0,7%	0,22
100.000 kr.	Civile ankesager	1.847	10,4%	3,2
	Omkostnings kære mål	436	2,5%	0,8
	Fogedkære mål	143	0,8%	0,25

Note: Det samlede antal vægtningspoint udgjorde 17.762 for juristerne i 2012.

1.6. Konsekvenser for byretterne

Der er ikke regnet på potentialer ved byretterne som følge af de nævnte ændringer af reglerne om appel af civile sager og civile kære mål, da der ikke foreligger data, der kan belyse dette. I forhold til det samlede forløb af en civil sag ved byretterne vurderes der at være tale om en ret beskeden aktivitetsreduktion, idet reduktionen primært vil bestå i nogle relativt enkle ekspeditioner som led i, at sagen kæres til landsretten. Hertil kommer, at advokaterne formentlig generelt vil gøre mere ud af de enkelte sager, da der ikke længere automatisk vil være adgang til at anke/kære disse, hvilket formentlig mindst vil opveje det mindre potentiale, der måtte være.

Domstolsstyrelsen er bekendt med, at Deloitte's analyse belyser dette forhold nærmere.

1.7. Opsummering af de samlede konsekvenser af forslaget

De samlede konsekvenser af forslaget kan opsummeres i nedenstående tabel.

CIVILE ANKESAGER			
GRÆNSE:	50.000 DKK	75.000 DKK	100.000 DKK
Årsværkspotentiale landsretterne	3,64	6,41	8,57
Administrativt overhead	0,53	0,94	1,26
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	1,32	2,13	2,90
Provenutab - retsafgifter	0,24	0,47	0,77
Besparelse fri proces konto	1,37	2,41	3,22
Samlet potentiale	3,98	7,17	9,38
OMKOSTNINGSKÆREMÅL			
GRÆNSE:	50.000 DKK	75.000 DKK	100.000 DKK
Årsværkspotentiale landsretterne	1,65	1,88	1,98
Administrativt overhead	0,24	0,27	0,29
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	0,59	0,69	0,73
Provenutab - retsafgifter	0,06	0,07	0,07
Besparelse fri proces konto	0,63	0,72	0,76
Samlet potentiale	1,87	2,12	2,22
FOGEDKÆREMÅL			
GRÆNSE:	50.000 DKK	75.000 DKK	100.000 DKK
Årsværkspotentiale landsretterne	0,48	0,58	0,65
Administrativt overhead	0,07	0,08	0,09
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	0,32	0,40	0,46
Provenutab - retsafgifter	0,02	0,03	0,03
Besparelse fri proces konto	0,18	0,22	0,25
Samlet potentiale	0,39	0,46	0,50
SAMLET			
GRÆNSE:	50.000 DKK	75.000 DKK	100.000 DKK
Årsværkspotentiale landsretterne	5,77	8,87	11,20
Administrativt overhead	0,84	1,29	1,64
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	2,23	3,21	4,09
Provenutab - retsafgifter	0,33	0,57	0,88
Besparelse fri proces konto	2,18	3,36	4,24
Samlet potentiale	6,23	9,74	12,11

2. Afvisning af 2. instans ankesager uanset sagens økonomiske værdi

Forslaget om at landsretterne skal have mulighed for at afvise visse 2. instans ankesager uanset sagens økonomiske værdi, vurderes at ville komme til at berøre meget få sager, hvorfor potentialet vil være meget begrænset.

Der er formentlig tale om så få sager, at det er vanskeligt at angive en procentmæssig reduktion i antallet af civile ankesager ved landsretterne. En reduktion af de civile ankesager på 1 pct. svarer til ca. 25 sager eller et anslået potentiale på mindre end 0,3 mio. kr., der dog i et vist omfang vil blive modsvaret af merudgifter til den indledende vurdering, der i givet fald skal finde sted af et antal ankesager.

3. Begrænsning af anke i sager om tvangsfjernelse af børn

3.1. Besparelsen i landsretterne

Ved beregning af effekten i forhold til sager om tvangsfjernelse af børn er der anvendt de samme principper som beskrevet ovenfor under pkt. 1.1. Dog er der ikke tale om at ændre en værdigrænse, men om at undtage en bestemt type sager fra anke. Så ved potentialeberegningerne er der taget udgangspunkt i samtlige børnefjernelsessager og ikke en delmængde af en sagstype, som tilfældet er for bl.a. de almindelige civile ankesager.

Første led er at kortlægge, hvor mange sager, som landsretterne hvert år ikke længere vil modtage, såfremt der ikke er adgang til at søge appeltilladelse. Ud fra det gennemsnitlige antal modtagne sager for 2010 til 2012 udgør bruttoreduktionen herefter **186 sager**.

Andet led er at fastlægge, i hvor mange sager som Procesbevillingsnævnet vil meddele appeltilladelse, så disse sager alligevel skal behandles af landsretten.

Børnefjernelsessager er meget indgribende sager, hvorfor det også vurderes, at ansøgningsprocenten vil være høj for disse. Som tilsvarende for de almindelige civile ankesager er det vanskeligt at skønne, hvor høj procenten vil blive. Det bedste bud på nuværende tidspunkt er, at der vil blive ansøgt om anketilladelse i to ud af tre sager. Dermed kommer procenten til at ligge nogenlunde på niveau med de almindelige civile sager. Der er herved lagt særlig vægt på, at der er tale om meget indgribende afgørelser, hvor parterne typisk vil gå endog meget langt for at få en bebyrdende afgørelse omgjort. Betragtningen støttes af, at der på nuværende tidspunkt hvert år indbringes et ikke ubetydeligt antal børnefjernelsessager til trods for, at byrettens afgørelse kun helt undtagelsesvis ændres,

Til gengæld må det forventes, at Procesbevillingsnævnets praksis bliver mere restriktiv i disse sager, hvorved at tilladelsesprocenten kommer til at ligge på et betydeligt lavere niveau end for ankesagerne. Det er uvist, hvor restriktiv praksis bliver, men det bedste bud på nuværende tidspunkt er, at der vil blive meddelt appeltilladelse i 10 pct. af sagerne. Også ved denne vurdering er der lagt vægt på, at landsretterne kun omgør byretternes afgørelse i et fåtal af sager.

På baggrund heraf må det forventes, at der vil blive meddelt appeltilladelse i **18 sager** om året. Dermed bliver netto reduktionen på 168 sager om året svarende til 90 pct. af de nuværende sager ved landsretterne.

Ved beregningen af, hvad netto reduktionen svarer til i årsværk ved landsretterne er der anvendt de samme principper som beskrevet ovenfor under pkt. 1.1, IV. Tabellen nedenfor viser den forventede effekt.

Sagstype	Årsværksbesparelse ved landsretterne		
	Jurister	Kontorpersonale	Mulig samlet lønsumsbesparelse (MIO. DKK)
Børnefjernelsessager	1,07	0,91	1,4

3.2. Overheadbesparelsen ved landsretterne

Ved udregning af overhead er der anvendt de samme principper som beskrevet ovenfor under pkt. 1.2.

Overheadbesparelsen bliver herefter på 0,2 mio. kr. som følge af ændringerne vedrørende behandling af sager om børnefjernelse.

3.3. Merudgifter ved Procesbevillingsnævnet

Som nævnt i pkt. 3.1 må det forventes, at der i to ud af tre sager, der ikke længere frit kan indbringes for landsretterne, sendes en ansøgning om anketilladelse til Procesbevillingsnævnet.

Nævnet kan derfor forventes at skulle behandle yderligere 124 sager som følge af ændringen. Ved beregningen af merudgifterne forbundet med dette er der anvendt den samme metode, som beskrevet ovenfor under pkt. 1.3 om øgede lønudgifter, overhead og honorar til nævnsmedlemmer. Det bemærkes for god ordens skyld, at nævnets forretningsorden ikke muliggør, at sager om tilladelse til anke af børnefjernelsessager vil kunne behandles af formanden på vegne af nævnet.

Merudgifterne fremgår af tabellen nedenfor.

Sagstype	Merudgifter ved Procesbevillingsnævnet (mio. DKK)			
	Lønudgifter	Øvrig drift	- heraf honorar til medlemmer	Samlet
Børnefjernelsessager	0,59	0,09	0,13	0,68

3.4. Provenutab – retsafgifter

Der betales ikke retsafgift for anke af børnefjernelsessagerne, hvorfor en ændring af reglerne for anke af disse ikke har provenumæssig betydning.

3.5. Besparelse fri proces

Der er ved udregningen anvendt den samme metode som beskrevet under pkt. 1.5.

Fri proces besparelsen er skønsmæssigt forhøjet fra 0,42 mio. kr. til 1,5 mio. kr., da den anvendte metode, jf. pkt. 1.4, på dette punkt synes at give et for lavt potentiale. Der gælder således, at det er styrelsens opfattelse, at de gennemsnitlige udgifter efter fri proces kontoen – dvs. primært advokatsalærer - i børnefjernelsessager som minimum må antages at udgøre 10.000 kr. pr. sag. Såfremt denne vurdering skal efterprøves nærmere skal der indhentes yderligere data fra landsretterne.

3.6. Konsekvenser for byretterne

Der henvises til pkt. 1.6 ovenfor.

3.7. Opsummering af de samlede konsekvenser af forslaget

De samlede konsekvenser af forslaget kan opsummeres i nedenstående tabel.

POTENTIALEOVERSIGT - ÆNDRING AF APPELREGLERNE - BØRNEFJERNELSESSAGER	
MIO. DKK	
Årsværkspotentiale landsretterne	1,37
Administrativt overhead	0,21
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	0,68
Provenutab - retsafgifter	0,00
Besparelse fri proces konto	1,50
Samlet potentiale	2,40

4. Begrænsning i adgangen til at kære afgørelser om sagens forberedelse

4.1. Besparelsen i landsretterne

For så vidt angår kæremål om retsplejemæssige spørgsmål er det ud fra oplysninger fra udvalgssekretariatet lagt til grund beregningsteknisk, at der vil være en række kategorier⁶ indenfor de nuværende typer af kæremål om retsplejemæssige spørgsmål, der ikke længere vil kunne kæres (i alt ca. 500 kæremål pr. år). Der vil også være en række kategorier, hvor det antages i forhold til beregningerne, at de fortsat vil kunne kæres⁷.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at der i praksis vil være kæremål omfattet af kategorierne, der får bevilling fra Procesbevillingsnævnet og skal behandles i landsretten. Omvendt vil der også være kæremål om retsplejemæssige spørgsmål, der *ikke* omfattes af kategorierne, hvor parterne fremover accepterer byrettens kendelse, hvormed sagen ikke skal behandles af landsretten. Valget er således truffet, som det er, for at skabe grundlag for en effektberegning vedrørende kæremål om retsplejemæssige spørgsmål.

I øvrigt henvises til pkt. 1.1 ovenfor, hvor de generelle principper i beregningsmetoden er beskrevet.

Såfremt retsplejelovens regler ændres således, at udgangspunktet bliver, at der ikke længere er adgang til at kære afgørelser om retsplejemæssige spørgsmål, vil det aktuelle niveau for på ca. 850 modtagne sager pr. år ved landsretterne ud fra de valgte kategorier i beregningsmetoden kunne reduceres med **512 sager** pr. år – svarende til en reduktion på **knap 60 pct.** Det er vigtigt at være opmærksom på, at der som følge af metodevalget kan gås direkte til den forventede nettoreduktion pr. år i antallet af modtagne kæremål om retsplejemæssige spørgsmål ved landsretterne.

Ved beregningen af, hvad nettoreduktionen svarer til i årsværk ved landsretterne er der anvendt de samme principper som beskrevet ovenfor under pkt. 1.1, IV. Tabellen nedenfor viser den forventede effekt.

⁶ Kategorierne er: "Edition", "fremlæggelse af dokumentbeviser", "vidneførsel", "syn og skøn", "genoptagelse af U-domme", "omberammelse og udsættelse", "beskikkelse", "skønsmand", "bevisførelse i øvrigt", "spørgsmål til styrelser mv.", "sagskyndige medlemmer af retten", "børnesagkyndige og samtaler mv.", "sambehandling af sager", "tinglysning af stævning/skøde", "berigtigelse af stævning", "småsagsbehandling", "nye påstande/anbringender", "opsættende virkning", "retsafgiften for byretten", "aktindsigt for byretten", "fri proces", "udskillelse til særskilt behandling", "advokatpålæg" samt "genoptagelse af forberedelsen".

⁷ Disse kategorier er: Habilitet, rette sagsøger/sagsøgte, stedlig/saglig kompetence, forelæggelse for Retslægerådet/Arbejdsskadestyrelsen, genoptagelse af U-domme, henvisning til landsretten, deldom, søgsmålsfrister, afvisning på manglende/for sent indgivet processkrift mv., retlig interesse, gruppesøgsmål, præjudicielt spørgsmål og diverse.

Sagstype	Årsværksbesparelse ved landsretterne		
	Jurister	Kontorpersonale	Mulig samlet lønsumsbesparelse (MIO. DKK)
Kæremål retsplejemæssige spørgsmål	2,49	1,66	3,0

4.2. Overhead

Ved udregning af overhead er der anvendt de samme principper som beskrevet ovenfor under pkt. 1.2.

Overheadbesparelsen bliver herefter på 0,4 mio. kr. som følge af ændringerne vedrørende behandling af kæremål om retsplejemæssige spørgsmål.

4.3. Merudgifterne ved Procesbevillingsnævnet

For så vidt angår ansøgning om tilladelse til kære af retsplejemæssige spørgsmål, er det også vanskeligt at vurdere omfanget af ansøgninger, da det ikke er et område, som Procesbevillingsnævnet har erfaring med på nuværende tidspunkt. Ud fra drøftelser med Procesbevillingsnævnet findes det dog ikke urealistisk, at Procesbevillingsnævnet i en situation med gennemførelse af både forslaget om en mere generel begrænsning i adgangen til kære af retsplejemæssige spørgsmål og forslaget om stillingtagen til sagsomkostninger samtidig med behandlingen af kæremålet vil skulle behandle ca. 400-500 ekstra af den slags sager pr. år. I forhold til det aktuelle niveau for antal modtagne kæremål om retsplejemæssige spørgsmål på ca. 850 pr. år svarer det til ca. halvdelen. Hvis alene det førstnævnte forslag gennemføres, vil antallet af ansøgninger blive anslået ca. 100-150 ansøgninger højere, da der herved ikke søges foretaget en justering af brugernes adfærd med tydeliggørelse af, at der også er omkostninger forbundet med at kære spørgsmål under forberedelsen af sagen, hvilket vil betyde yderligere sager ved landsretterne. Det må – alt andet lige – nødvendigvis må forudsætte, at også antallet af sager ved Procesbevillingsnævnet øges.

Ved beregningen af merudgifterne forbundet med forslaget er der anvendt den samme metode, som beskrevet ovenfor under pkt. 1.3 om øgede lønudgifter, overhead og honorar til nævnsmedlemmer. Det bemærkes for god ordens skyld, at sager om tilladelse til kære af retsplejemæssige spørgsmål ikke kan forventes behandlet som formandssager.

Merudgifterne fremgår af tabellen nedenfor.

Sagstype	Merudgifter ved Procesbevillingsnævnet (mio. DKK)			
	Lønudgifter	Øvrig drift	- heraf honorar til medlemmer	Samlet
Kæremål retsplejemæssige spørgsmål	2,72	0,41	0,59	3,13

4.4. Provenutab – retsafgifter

Der henvises til pkt. 1.4 ovenfor.

Det forventede provenutab forbundet med at ændre reglerne om kære af retsplejemæssige spørgsmål forventes at blive på 0,2 mio. kr.

4.5. Besparelse fri proces

Der er ved udregningen anvendt den samme metode som beskrevet under pkt. 1.5.

Den forventede besparelse på fri proces kontoen forventes at blive på 1,2 mio. kr.

4.6. Konsekvenser for byretterne

Der henvises til pkt. 1.6 ovenfor.

4.7. Opsummering af de samlede konsekvenser af forslaget

De samlede konsekvenser af forslaget kan opsummeres i nedenstående tabel.

RETSPLEJEMÆSSIGE KÆREMÅL (GENEREL ÆNDRING)	
Årsværkspotentiale landsretterne	3,01
Administrativt overhead	0,44
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	3,13
Provenutab - retsafgifter	0,17
Besparelse fri proces konto	1,15
Samlet potentiale	1,30

5. Omkostningsmæssige konsekvenser af kære

5.1. Besparelsen i landsretterne

En ændring bestående i, at landsretterne samtidig med behandlingen af kæremål om retsplejemæssige spørgsmål træffer afgørelse om sagsomkostninger, vil med en antagelse om, at 20 pct. af sagerne falder væk som følge af ændret brugeradfærd, isoleret set medføre, at antallet af modtagne sager ved landsretterne reduceres med ca. **170 sager** pr. år. Hvis ændringen gennemføres sammen med en ændring vil konsekvenserne være anderledes, da potentialerne efter de to forslag overlapper hinanden, jf. pkt. 5.8 og 5.9 nedenfor.

Ved beregningen af hvad nettoreduktionen svarer til i årsværk ved landsretterne, er der anvendt de samme principper som beskrevet ovenfor under pkt. 1.1, IV. Tabellen nedenfor viser den forventede effekt.

Sagstype	Årsværksbesparelse ved landsretterne		
	Jurister	Kontorpersonale	Mulig samlet lønsumsbesparelse (MIO. DKK)
Omkostningsmæssige konsekvenser af kære	0,88	0,59	1,1

5.2. Overhead

Ved udregning af overhead er der anvendt de samme principper som beskrevet ovenfor under pkt. 1.2.

Overheadbesparelsen bliver herefter på 0,2 mio. kr. som følge af ændringerne vedrørende omkostningsmæssige konsekvenser af kære.

5.3. Merudgifterne ved Procesbevillingsnævnet

Der vil ikke være merudgifter forbundet med forslaget for Procesbevillingsnævnet, idet det alene er tidspunktet for afgørelse af sagsomkostninger, der påvirkes. Parterne vil således fortsat principielt frit kunne appellere afgørelser fra byretten, hvorfor der ikke bliver tale om at søge om appelltilladelse hos Procesbevillingsnævnet.

5.4. Provenutab – retsafgifter

Der henvises til pkt. 1.4 ovenfor.

Det forventede provenutab forbundet med at ændre reglerne om kære af retsplejemæssige spørgsmål forventes at blive på mindre end 0,1 mio. kr.

5.5. Besparelse fri proces

Der er ved udregningen anvendt den samme metode som beskrevet under pkt. 1.5.

Den forventede besparelse på fri proces kontoen forventes at blive på 0,2 mio. kr.

5.6. Konsekvenser for byretterne

Der henvises til pkt. 1.6 ovenfor.

5.7. Opsummering af de samlede konsekvenser af forslaget

De samlede konsekvenser af forslaget kan opsummeres i nedenstående tabel.

POTENTIALEOVERSIGT - RETSPLEJEMÆSSIGE KÆREMÅL - OMKOSTNINGER	
MIO. DKK	
Årsværkspotentiale landsretterne	1,06
Administrativt overhead	0,15
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	0,00
Provenutab - retsafgifter	0,06
Besparelse fri proces konto	0,40
Samlet potentiale	1,56

5.8. Sammenhæng med forslaget om begrænsning i adgangen til at kære afgørelser om sagens forberedelse

Såfremt dette forslag gennemføres sammen med forslaget nævnt under pkt. 4 om en mere generel ændring af reglerne, vil der være et overlap mellem potentialet efter dette forslag og potentialet forbundet med ændret tidspunkt for omkostningsfastsættelse. Det betyder, at der alene vil være 66 færre modtagne sager ved landsretterne pr. år – svarende til en

(mer)reduktion i det årlige antal modtagne sager på **ca. 8 pct.** I forhold til Procesbevillingsnævnet vil en samtidig gennemførelse af forslaget som nævnt i pkt. 4.3 forventes at medføre et øget sagsantal på 450 sager pr. år. Hvis alene forslaget om begrænsning til adgangen til kære af afgørelser under sagens forberedelse gennemføres må det forventede antal sager ved Procesbevillingsnævnet forventes at stige med yderligere 100-150 sager pr. år.

5.9. Samlede konsekvenser af de to forslag

Når der tages hensyn til overlappet mellem potentialer, bliver de samlede forventede konsekvenser af de to forslag som illustreret i tabellen nedenfor.

SAMLET POTENTIALEOVERSIGT - RETSPLEJEMÆSSIGE KÆREMÅL	
MIO. DKK	
Årsværkspotentiale landsretterne	3,47
Administrativt overhead	0,48
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	2,45
Provenutab - retsafgifter	0,20
Besparelse fri proces konto	1,32
Samlet potentiale	2,63

6. Øvrige forslag i tilknytning til anke og kære

6.1. Medvirken af sagskyndige dommere ved landsretten

Det vurderes, at de økonomiske konsekvenser af forslaget vil være begrænsede. Landsretterne vil i de ekstra sager, hvor der udpeges sagskyndige dommere, få et vist merarbejde forbundet med udpegning og løbende kommunikation med disse. Henset til at der formentlig vil være tale om et forholdsvist begrænset antal sager, må merudgiften anses at blive af begrænset omfang.

6.2. Berigtigelse af fejl i domme – retsplejelovens § 221

Det er vurderingen, at der bl.a. som følge af samtykkekravet vil være et relativt begrænset antal yderligere sager, som kan berigtiges, hvorved anke til landsretten – eventuelt efter bevilling fra Procesbevillingsnævnet – undgås.

I de tilfælde, hvor berigtigelse finder sted, vil der være sparede udgifter ved landsretterne samt eventuelt også Procesbevillingsnævnet. Der vil principielt også kunne være tale om besparelser efter fri proces kontoen, ligesom der vil komme færre retsafgifter ind.

Samlet set vurderes forslaget at have ret begrænsede økonomiske konsekvenser. Dels som følge af, at det må antages at være et begrænset antal sager, der ikke længere skal videre til ankeinstansen med henblik på berigtigelse, dels som følge af, at landsretterne arbejde med disse sager er beskedent i forhold til det gennemsnitlige ressourcetræk pr. sag.

6.3. Kære af delafgørelser – retsplejelovens § 253, stk. 4

Baggrunden for forslaget er bl.a. at forebygge unødvendige dobbeltanmodninger om kære og at forebygge uhensigtsmæssige retstab.

I de tilfælde, hvor der på nuværende tidspunkt fremsættes dobbeltanmodninger, vil der være en besparelse ved, at anmodninger fremover alene sendes til Procesbevillingsnævnet, da anmodningen fremover ikke skal behandles to steder. Omfanget af besparelsen må dog anses for begrænset, da ressourcetrækket ved behandling af anmodningerne – dvs. typisk afvisning grundet formalia - i sammenligning med andre sager er yderst begrænset.

I forhold til forebyggelsen af retstab må det antages, at parterne på nuværende tidspunkt ind i mellem sender anmodning om kære af delafgørelser til den forkerte instans, hvorfor der alt andet lige ikke vil være merudgifter forbundet med, at anmodningen fremover sendes til Procesbevillingsnævnet.

6.4. Ankefristen – retsplejelovens § 372, stk. 1

En ændring af ankefristen til i alle tilfælde at være 4 uger vil betyde en forenkling, en hurtigere afklaring for parterne af, om sagen er afsluttet, samt en kortere samlet sagsbehandlingstid i sagerne.

Derimod vurderes forslaget at være udgiftsneutralt, da det må antages, at ændringen ikke påvirker det antal sager, hvor parterne ønsker at anke for at opnå et andet resultat.

Bilag A

SAMLET POTENTIALEOVERSIGT (MIO. DKK)

CIVILE ANKESAGER			
GRÆNSE:	50.000 DKK	75.000 DKK	100.000 DKK
Årsværkspotentiale landsretterne	3,64	6,41	8,57
Administrativt overhead	0,53	0,94	1,26
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	1,32	2,13	2,90
Provenutab - retsafgifter	0,24	0,47	0,77
Besparelse fri proces konto	1,37	2,41	3,22
Samlet potentiale	3,98	7,17	9,38
BØRNEFJERNELSESSAGER			
Årsværkspotentiale landsretterne	1,37		
Administrativt overhead	0,21		
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	0,68		
Provenutab - retsafgifter	0,00		
Besparelse fri proces konto	1,50		
Samlet potentiale	2,40		
OMKOSTNINGSKÆREMÅL			
GRÆNSE:	50.000 DKK	75.000 DKK	100.000 DKK
Årsværkspotentiale landsretterne	1,65	1,88	1,98
Administrativt overhead	0,24	0,27	0,29
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	0,59	0,69	0,73
Provenutab - retsafgifter	0,06	0,07	0,07
Besparelse fri proces konto	0,63	0,72	0,76
Samlet potentiale	1,87	2,12	2,22
FOGEDKÆREMÅL			
GRÆNSE:	50.000 DKK	75.000 DKK	100.000 DKK
Årsværkspotentiale landsretterne	0,48	0,58	0,65
Administrativt overhead	0,07	0,08	0,09
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	0,32	0,40	0,46
Provenutab - retsafgifter	0,02	0,03	0,03
Besparelse fri proces konto	0,18	0,22	0,25
Samlet potentiale	0,39	0,46	0,50
RETSPLEJEMÆSSIGE KÆREMÅL (GENEREL ÆNDRING)			
Årsværkspotentiale landsretterne	3,01		
Administrativt overhead	0,44		
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	3,13		
Provenutab - retsafgifter	0,17		
Besparelse fri proces konto	1,15		
Samlet potentiale	1,30		
RETSPLEJEMÆSSIGE KÆREMÅL (OMKOSTNINGER)			
Årsværkspotentiale landsretterne	0,45		
Administrativt overhead	0,05		
Merudgift - Procesbevillingsnævnet	-0,68		
Provenutab - retsafgifter	0,03		
Besparelse fri proces konto	0,17		
Samlet potentiale	1,33		

dommerfuldmægtigforeningen

Justitsministeriet

København, den 17. juli 2013

Vedr. Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene, Deres sagsnr. 2013-4000-0056

Justitsministeriet har ved e-mail af 2. juli 2013 anmodet om Dommerfuldmægtigforeningens eventuelle bemærkninger til delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Notatet har været drøftet i bestyrelsen, og foreningen, som også har været repræsenteret under de orienteringsmøder, som Justitsministeriet har indkaldt interessenter til i løbet af foråret 2013, skal i den anledning meddele, at der ikke er bemærkninger til delnotatet.

Dette høringssvar sendes alene elektronisk til: jm@jm.dk.

På foreningens vegne,

Stine Nielsen
Høringsansvarlig
Dommerfuldmægtigforeningen

Fra: Kate Kengen [KAKE@domstol.dk]
Sendt: 16. august 2013 12:25
Til: Justitsministeriet
Emne: SV: Høring, sagsnummer 2013-4000-0056

HK Landsklubben Danmarks Domstole har ingen bemærkninger til delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget til bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Med venlig hilsen
 Kate Kengen
 HK Landsklubben Danmarks Domstole

Fra: Justitsministeriet Departementet - Justitsministeriet Departementet [mailto:jm@jm.dk]
Sendt: 2. juli 2013 14:26
Til: 3f@3f.dk; law@law.aau.dk; privatret@jura.au.dk; info@adipa.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; ac@ac.dk; sek@boernogfamilier.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; bkf@bkchefer.dk; i.joergensen@ouh.regionsyddanmark.dk; brd@brd.dk; bsf@boernesagen.dk; bornsvilkar@bornsvilkar.dk; djoef@djoef.dk; info@shipowners.dk; da@da.dk; info@danskbyggeri.dk; de@de.dk; info@danskerhverv.dk; di@di.dk; adm@nodeco.dk; dj@journalistforbundet.dk; abbipe@almbrand.dk; dp@dp.dk; ds@socialrdg.dk; mail@danskeadvokater.dk; dh@handicap.dk; medierne@medierne.dk; regioner@regioner.dk; fsr@fsr.dk; post@dasp.dk; dommerforeningen@gmail.com; dch@dch.dk; office@voldgiftsinstituttet.dk; hoeringer@dommerfm.dk; brostroem@privat.dk; fabu@fabu.dk; foa@foa.dk; post@finansogleasing.dk; mail@finansraadet.dk; forbrugerombudsmanden@fs.dk; fbr@fbr.dk; fdm@fdm.dk; info@fadd.dk; fsd@rk.dk; isonor@statsforvaltning.dk; icanor@statsforvaltningen.dk; fp@forsikringogpension.dk; sek@fbu.dk; ftf@ftf.dk; hk@hk.dk; Kate Kengen; hk.kommunal@hk.dk; hvr@hvr.dk; center@humanrights.dk; kl@kl.dk; ks@ks.dk; kfbu@kfbu.dk; ls@lindcad.dk; jurfak@jur.ku.dk; glaub@live.dk; er@homannlaw.dk; los@los.dk; lfs@lfs.dk; lo@lo.dk; kmr@ac.dk; sekretariat@patentagentforeningen.dk; landsforeningen@pleiefamilierne.dk; mail@realkreditforeningen.dk; rkr@rkr.dk; redbarnet@redbarnet.dk; info@retspolitik.dk; post@retssikkerheds-fonden.dk; rigsadvokaten@ankl.dk; politi@politi.dk; sl@sl.dk; law@sam.sdu.dk; tabuka@tabuka.dk; teknig@teknig.dk; voldgift@voldgift.dk; post@aarhusretshjaelp.dk
Emne: Høring, sagsnummer 2013-4000-0056

Hermed sender Justitsministeriet høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Høringsfristen er 19. august 2013.

Se venligst vedhæftede filer.

Med venlig hilsen

Michael Hansen
 Assistent

Fælles service
 Slotsholmsgade 10
 1216 København K
 Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

RIGSADVOKATEN

Justitsministeriet
Civilafdelingen
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

DATO
- 9 JULI 2013

JOURNAL NR.
RA-2013-511-0167

BEDELT ANFØRT VED SVARSKRIVELSE
SAGSBEHANDLER: ERN

RIGSADVOKATEN

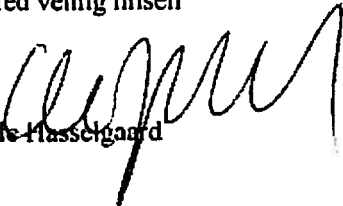
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 72 68 90 00
FAX 72 68 90 04

Ved brev af 2. juli 2013 (Sagsnr. 2013-4000-0056) har Justitsministeriet fremsendt delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene med anmodning om en udtalelse.

I den anledning skal jeg meddele, at de nævnte notater, som ikke angår forhold af betydning for anklagemyndigheden, ikke giver mig anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Ole Hasselgaard

Justitsministeriet
Civilafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Cecilie Maarbjerg Qvist
Fremsendt pr. mail til: jm@jm.dk

KL's høringsvar til Justitsministeriets høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre om mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene – 2013-4000-0056

KL henviser til Justitsministeriets høringsbrev af 2. juli 2013, hvori Justitsministeriet anmoder om KL's udtalelse om ovennævnte to delnotater med høringsfrist 19. august 2013.

KL har ingen bemærkninger til de to delnotater, idet de omhandlede regler i retsplejeloven mv. ikke har særlig betydning for kommunerne.

Med venlig hilsen

Birthe Dam Hansen

Den 14. august 2013

Sags ID: SAG-2013-05228
Dok.ID: 1729531

BDH@kl.dk
Direkte 3370 3518
Mobil 2023 2788

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1/1

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 20. august 2013
SAGSNR.: 2013 - 2140
ID NR.: 247876

jm@jm.dk

Høring - over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene

Ved e-mail af 03-07-2013 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte delnotater.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

Det fremgår af "Notat om adgangen til appel i civile sager", at udvalget foreslår, at landsretten får mulighed for at afvise en anke, hvis parterne ikke har oplyst forhold, der gør, at der er udsigt til, at sagen vil kunne få et andet udfald end i byretten, eller der ikke i øvrigt foreligger særlige grunde til, at sagen skal prøves i to instanser.

Det fremgår endvidere at notatet, at udvalget finder, at det vil være afgørende, at parterne i de sager, hvor den indledende vurdering fører til, at landsretten overvejer at afvise sagen, får mulighed for, at udtale sig, inden landsretten træffer afgørelse om afvisning. Udvalgets forslag indebærer derfor, at landsretten skal høre parterne, hvis afvisning overvejes.

Advokatrådet har naturligvis forståelse for de hensyn, som ligger bag forslaget, og kan således også generelt støtte initiativer, som modvirker overflødige og udsigtsløse ankesager. Advokatrådet bemærker dog samtidig, at forslaget kan være forbundet med visse retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, idet adgangen til prøvelse af afgørelser må anses for at være et helt fundamentalt princip i retsplejen. Der er således tale om en vanskelig afvejning af disse til dels modsatrettede hensyn.

Advokatrådet bemærker i den forbindelse også, at det kan overvejes om forslaget indebærer en reel effektivisering, idet der ifølge forslaget ikke vil ske afvisning, uden at landsretten har foranstaltet en forudgående høring af parterne. Dette vil givet vis forudsætte udarbejdelse af processuelle indlæg, og landsretten vil under alle

omstændigheder skulle foretage en tilbundsgående gennemgang af sagen på højde med, hvad der foretages i "almindelige" ankesager.

Hvis dette kan lægges til grund, er det Advokatrådets opfattelse, at man som alternativ til den skitserede ordning kunne overveje at indføre en ordning, hvor de omhandlede sager blev udtaget til hurtig behandling, eksempelvis således at sagerne blev berammet til hovedforhandling senest 3-6 måneder efter anken.

Advokatrådet har forstået, at tanken bag forslaget er at eliminere rene kreditanker. Advokatrådet bemærker i den forbindelse, at der i retsplejelovens § 480, stk. 2, er fastsat en hjemmel for, at retten i dommen kan bestemme, at dommen skal kunne fuldbyrdes, selvom den ankes inden fuldbyrdelsesfristens udløb. Denne bestemmelse kunne eventuelt suppleres med en regel om, at dette ikke kun er en adgang for byretten, men også en adgang for landsretten, efter at anken har fundet sted.

Af de anførte grunde foreslår Advokatrådet herefter, at forslaget om en ankeafvisningsadgang bør undergives fornyet behandling i udvalget, hvorunder konsekvenserne af forslaget kan analyseres nærmere, og hvor det kan undersøges, om der kan peges på alternativer, som ikke er forbundet med de samme retssikkerhedsmæssige betænkeligheder.

Der er endvidere i "Notat om adgangen til appel i civile sager" fremsat forslag om, at bestemmelserne i retsplejelovens § 368, stk. 1, 2. pkt., § 389, stk. 2, jf. § 391, stk. 1, jf. stk. 2, og § 584 a, stk. 2, jf. stk. 1, ændres således, at beløbsgrænsen fastsættes til 50.000 kr. Forslaget omfatter ankesager, kæremål om sagsomkostninger og salær samt kæremål om udlæg. Der vil fortsat være mulighed for at få tilladelse til at indbringe sagen for landsretten. En sådan tilladelse meddeles af Procesbevillingsnævnet. Tilladelse til anke kan meddeles, hvis sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor.

Advokatrådet finder principielt, at der bør være mulighed for, at alle retssager behandles i to instanser. Ud fra det kommissorium, delnotatet er baseret på, erkender Advokatrådet dog, at en ankegrænse på 50.000 kr. må anses som et fornuftigt tiltag i forhold til landsrettens arbejdsgang og i lyset af, at den nuværende ankegrænse på 10.000 kr. er meget lav i forhold til andre sammenlignelige lande.

Der må imidlertid tages højde for, at den forhøjede ankegrænse vil medføre et betydeligt merarbejde for Procesbevillingsnævnet, der fremover skal tage stilling til, om der kan gives en anketilladelse også i disse sager. Den forhøjede ankegrænse må således antages at ville medføre, at advokaterne i stort omfang vil indsende ansøgning til Procesbevillingsnævnet, idet en sådan henvendelse er gratis, og det kan derudover tænkes, at det kunne anses for ansvarspådragende at undlade at indgive ansøgning. Dette skal herudover ses i forhold til, at det må betragtes som utvivlsomt, at de fleste advokater af omkostningsmæssige årsager vil være betydelig mere betænkelige ved at rådgive om en anke.

Det fremgår desuden af "Notat om adgangen til appel i civile sager", at udvalget har foreslået at ankefristen i retsplejelovens § 372, stk. 1, ændres, således at den i alle tilfælde er 4 uger.

Advokatrådet finder det særdeles betænkeligt at nedsætte fristen for anke til Højesteret fra 8 uger til 4 uger. Der er tale om komplicerede sagskomplekser, hvor der typisk må gives advokater og klienter en rimelig frist. Det må endvidere forudses, at den nedsatte ankefrist vil have den følge, at der i højere grad ankes "for en sikkerheds skyld".

Advokatrådet mener ikke, at det bør være afgørende, at man med den nedsatte ankefrist til Højesteret således ensretter ankefristen med landsretternes.

Det fremgår desuden af "Notat fra Underudvalget om sagtilgangen til Højesteret", at underudvalget har foreslået følgende:

- Sager behandlet af Sø- og Handelsretten som 1. instans kan ankes til Højesteret eller til landsret.
- Anke kan ske til Højesteret, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt, eller der foreligger andre særlige grunde til ankebehandling i Højesteret som 2. instans. Anke kan i øvrigt ske til landsret.
- Hvis Højesteret finder, at en anke til Højesteret ikke opfylder de nævnte betingelser for at anke til Højesteret som 2. instans, afviser Højesteret anken. Sagen kan herefter inden 2 uger indbringes for landsret.
- Sø- og Handelsrettens kompetence til at behandle civile sager i 1. instans udvides med nogle sagsområder, der har nær tilknytning til de sagsområder, som i dag behandles af Sø- og Handelsretten i 1. instans, og bestemmelsen i retsplejelovens § 227 om henvisning af visse principielle sager fra byret til Sø- og Handelsretten ændres således, at den fremover alene vedrører sager om ansættelsesforhold.

I visse tilfælde kan en part tillægge det stor betydning, at en sag endeligt afgøres af Højesteret. Det kan eksempelvis være tilfældet i nogle ansættelsesretlige sager, hvor en faglig organisation på vegne et medlem ønsker en lovforklaring fastlagt, et spørgsmål skal fastlægges, hvor forståelse for kollektiv arbejdsret har betydning, eller hvor en afgørelse forventes videreført til den europæiske Menneskerettighedsdomstol. Her vil den rette sag – om end der ikke kan anses for at være flere af sådanne sager end et par stykker om året – efter underudvalgets oplæg, enten kunne begæres henvist til landsretten, med deraf følgende direkte appeladgang til Højesteret eller begæres henvist til Sø- og Handelsretten, hvorefter parten må

afvente Sø- og Handelsrettens afgørelse, og derefter Højesterets afgørelse om hvorvidt sagen er egnet til prøvelse i Højesteret, før det står klart, om der er en ubetinget adgang til Højesteret. I et eksempel som dette så vil den rette sag allerede på dette tidligere tidspunkt kunne komme i landsretten. Det synes dog uhensigtsmæssigt om en part i en sådan sag tilskyndes til at fravælge en ellers hensigtsmæssig prøvelse ved Sø- og Handelsretten for at være sikker på en Højesterets prøvelse.

Denne uhensigtsmæssighed ville i det hele kunne undgås, hvis landsretterne fik beføjelse til – udover at foretage vurderingen af, hvorvidt der er tale om en sag af principiel karakter og generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt, eller der foreligger andre særlige grunde til ankebehandling i Højesteret som 2. instans – også kunne henvise en sådan sag til prøvelse i Sø- og Handelsretten som 1. instans med direkte appeladgang til Højesteret. Sidstnævnte efter en parts anmodning.

Dette ville ikke belaste Højesteret yderligere, da samme sag ellers ville blive videreført i landsretten, ligesom det ikke vil belaste landsretten, da landsretten alligevel ville skulle tage stilling til henvisningen til landsretten i sagen.

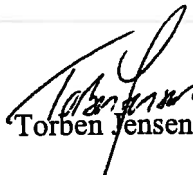
Dette kunne eventuelt kunne indføres om et yderligere led i § 226, stk. 5, eller i et selvstændigt stk. 6 med følgende ordlyd:

”Efter anmodning fra en part vil en landsret i sager, der opfylder betingelserne i stk. 1, kunne henvise denne til fortsat behandling i Sø- og Handelsretten som 1. instans.”

I den nye formulering af § 368, stk. 4, kunne som et nyt 3. led kunne indsættes:

”Domme afsagt af Sø- og Handelsretten kan ankes til Højesteret, såfremt sagen er henvist fra byret til landsret, jf. § 226, stk. 1 og 5.”

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
jm@jm.dk

H.C. Andersens Boulevard 45
1553 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

23. august 2013

Dok.nr. D-2013-022608

Vedr.: Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager samt delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

1. Indledning

Justitsministeriet har den 2. juli 2013 (j.nr. 2013-4000-0056) sendt delnotat om adgangen til appel i civile sager samt delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene med anmodning om en udtalelse.

Det er en hovedopgave for Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene (herefter alene betegnet udvalget) at skabe mulighed for, at rettens sagsbehandlingstider i civile sager kan gøres kortere. Denne opgave skal efter udvalgets kommissorium løses på en måde, der sikrer, at behandlingen af sagerne fortsat sker på en retssikkerhedsmæssig forsvarlig måde. Det er en forudsætning, at udvalgets forslag samlet set ikke medfører medudgifter.

Udvalget har behandlet spørgsmålet om appelbegrænsning i civile sager. I den forbindelse foreslår udvalget følgende:

- Begrænsning af appel i sager om krav under 50.000 kr.
- Afvisning af visse 2. instans ankesager, uanset sagens økonomiske værdi
- Begrænsning af adgangen til at kære afgørelser om sagens forberedelse
- Omkostningsmæssige konsekvenser af kære
- Øvrige forslag i tilknytning til anke og kære
- Andre overvejelser – sager om tvangsfjernelser af børn mv.

Nedenfor under *pkt. 2* er der nogle generelle, overordnede bemærkninger. I fortsættelse heraf indeholder *pkt. 3* nogle bemærkninger til enkelte dele af notaterne og de forslag, der er indeholdt heri.

2. Generelle, overordnede bemærkninger

Indledningsvis bemærkes det, at det klare udgangspunkt er og bør være, at en part også i en civil sag har ret til at få sin sag prøvet i to instanser. Reglerne om appelbegrænsning har derfor væsentlig betydning for hele spørgsmålet om adgangen til domstolene.

Som det fremgår af udvalgets kommissorium, er der ikke mulighed for at stille forslag om, at der tilføres domstolene yderligere ressourcer. Det ændrer dog ikke ved, at Danske Advokater har været og er optaget af, at domstolene til stadighed sikres de nødvendige ressourcer.

Det fremgår da også af delnotatet om appel (side 5), at det for de organisationer, der er repræsenterede i udvalget, herunder Danske Advokater, ikke er en naturlig opgave at stille forslag om at begrænse adgangen til domstolene.

Som det fremgår af delnotatet, har udvalget særligt drøftet beløbsgrænser på henholdsvis 50.000 kr., 75.000 kr. og 100.000 kr., ligesom det har været overvejet, om beløbsgrænsen fremover skulle reguleres med det almindelige pris- og lønindeks.

Danske Advokater kan efter en samlet vurdering og under de givne omstændigheder tilslutte sig forslaget om at hæve beløbsgrænsen fra 10.000 kr. til 50.000 kr., jf. dog det, der er anført nedenfor under pkt. 3 om sagsomkostningsafgørelser mv.

Der henvises i den forbindelse til udvalgets anbefaling om, at i lyset af at der vil være tale om en væsentlig forhøjelse af den nuværende grænse på 10.000 kr., findes det hensigtsmæssigt, at det tre år efter den nye appelgrænses ikrafttræden overvejes, om der i lyset af de praktiske erfaringer med reglerne er anledning til at justere grænsen.

3. Bemærkninger til dele af notaterne

3.1. Begrænsning i adgangen til at kære sagsomkostninger

Det fremgår af delnotatet, at den nye appelgrænse også bør omfatte kæremål om sagsomkostninger og salær.

Danske Advokater har i forbindelse med udvalgsarbejdet forbeholdt sig en endelig stillingtagen på dette punkt.

Det er Danske Advokaters opfattelse og forslag, at den nuværende beløbsgrænse for kære af afgørelser af omkostningsspørgsmål bør fastholdes.

En væsentlig, konkret bekymring ved den foreslåede ændring er, at en forhøjelse af beløbsgrænsen i kæresager vedrørende byretternes omkostningsafgørelser vil medføre en voldsom forøgelse af sagsmængden i Procesbevillingsnævnet, uden at det kan forventes at ville medføre en tilsvarende nedgang i antallet af kæremål ved landsretterne.

Hertil kommer, at den foreslåede beløbsgrænse vil komme til at omfatte ca. 80 pct. af de sager, hvori en part finder anledning til at kære omkostningsafgørelsen. De

berørte parter vil opleve ansøgningsprocessen som en urimelig og ubegrundet forlængelse af sagsbehandlingen.

Ændringen ville være uden konsekvenser, hvis byretternes omkostningsafgørelser faktisk ikke blev kæret, eller hvis byretternes afgørelser som hovedregel blev stadfæstet af landsretterne. Sådan forholder det sig imidlertid ikke i praksis. En forhøjelse af beløbsgrænsen for kære af omkostningsafgørelser fra 10.000 kr. til 50.000 kr. vil derfor medføre en voldsomt øget belastning af Procesbevillingsnævnet, idet byretterne ikke helt sjældent træffer omkostningsafgørelser, der må forelægges landsretterne.

Denne opfattelse har støtte i tabel 9 og 10 (side 21 og 22) i delnotatet.

Tabel 9 viser, at

- Mellem 31 pct. og 36 pct. af kæremål vedrørende sagsomkostninger vedrører værdier under 10.000 kr. (nuværende beløbsgrænse)
- Mellem 81 pct. og 83 pct. af kæremål vedrørende sagsomkostninger vedrører værdier under 50.000 kr. (foreslået beløbsgrænse)
- En forhøjelse af kæregrænsen til 50.000 kr. vil forøge den berørte mængde af omtvistede omkostningsafgørelser med ca. 150 pct.

Hvis den foreslåede kæregrænse på 50.000 kr. havde været indført i 2010, ville sagsmængden i Procesbevillingsnævnet således være forøget med

- 99 sager i 2010 (en stigning på 130 pct.)
- 106 sager i 2011 (en stigning på 163 pct.)
- 96 sager i 2012 (en stigning på 152 pct.)

Der er naturligvis en vis tidsmæssig forskydning i tallene, idet tidspunktet for ansøgning til Procesbevillingsnævnet og den efterfølgende kæresag ikke nødvendigvis falder inden for samme kalenderår, men tendensen er klar.

Tabel 10 og de tilhørende bemærkninger viser, at

- Mellem ca. 37 pct. og ca. 80 pct. (gennemsnitligt ca. 56 pct.) af kæreansøgninger i omkostningsspørgsmål imødekommes af Procesbevillingsnævnet
- Mellem ca. 75 pct. og ca. 90 pct. af kærede omkostningsafgørelser ændres af landsretterne

Der er ikke grund til at tro, at dette billede vil ændre sig, hvis kæregrænsen hæves til 50.000 kr.

Hvis den forhøjede kæregrænse havde været indført i 2010, kan der baseret på tallene i tabel 9 og 10 med tilhørende bemærkninger beregnes en samlet nedsættelse af det faktiske antal kæremål vedrørende omkostningsafgørelser under 50.000 kr. på

- 25 pct. i 2010 (132 kæremål mod faktisk 175 kæremål)
- 27 pct. i 2011 (124 kæremål mod faktisk 171 kæremål)
- 26 pct. i 2012 (117 kæremål mod faktisk 159 kæremål)

En ændring af kæregrænsen må derfor forventes at ville nedsætte antallet af kæremål vedrørende omkostningsafgørelser under 50.000 kr. med gennemsnitligt 26 pct.

Men kære af omkostningsafgørelser er i overvejende grad velbegrunder, og der er ikke grund til at forvente en adfærdsregulerende effekt af, at kæregrænsen eventuelt hæves.

Procesbevillingsnævnet vil derfor med sikkerhed opleve en voldsom forøgelse af sagsmængden. Den samlede effekt af en forhøjet beløbsgrænse for kære af omkostningsafgørelser vil derfor enten være forøgede omkostninger eller forlænget sagsbehandlingstid i Procesbevillingsnævnet.

Den foreslåede beløbsgrænse vil omfatte omkring 80 pct. af de sager, hvori en part finder anledning til at kære omkostningsafgørelsen (tabel 9). De berørte parter vil opleve ansøgningsprocessen som en urimelig og ubegrundet forlængelse af sagsbehandlingen. Dette så meget desto mere i det omfang den øgede sagsmængde i Procesbevillingsnævnet ikke modsvares af en tilsvarende tilførsel af ressourcer, hvorved behandlingstiden for kæreansøgninger vil blive forlænget.

På den baggrund er det Danske Advokaters opfattelse og anbefaling, at den nuværende beløbsgrænse for kære af afgørelser af omkostningsspørgsmål bør fastholdes.

3.2. Appelgrænse for sagsomkostningsafgørelser i konkurssager

Appelgrænsen finder i dag ikke anvendelse ved kære af skifterettens sagsomkostningsafgørelser i konkurssager. Det fremgår af delnotatet, at udvalget imidlertid finder, at appelgrænsen også bør finde anvendelse i disse sager, idet der ikke ses at gøre sig sådanne hensyn gældende i disse sager, at appelgrænsen ikke bør finde anvendelse.

Danske Advokater har i forbindelse med udvalgsarbejdet forbeholdt sig en endelig stillingtagen på dette punkt.

Det er Danske Advokaters opfattelse og forslag, at den foreslåede appelgrænse *ikke* bør finde anvendelse ved kære af skifterettens sagsomkostningsafgørelser i konkurssager og andre insolvensretlige sager, men derimod at den gældende ordning bør opretholdes.

Danske Advokater er grundlæggende *ikke* enig i, at der ikke ses at gøre sig sådanne særlige hensyn gældende i disse sager, at appelgrænsen også bør finde anvendelse.

Særligt med hensyn til salærfastsættelsen i mindre boer – i særdeleshed i tvangopløsningssager – bemærkes, at antallet af disse sager er stort, og at det er væsentligt at sikre den bedste sagsbehandling i disse sager. En række komplekser, bl.a. selskabstømmersager, er blevet afdækket via disse sager, og det må derfor give anledning til bekymring, hvis skifteretterne får mulighed for uden kære adgang at begrænse salærerne i disse sager.

De faste kuratorordninger sikrer et fagligt kompetent korps af advokater, der har dette som speciale. Selv om det på det foreliggende er opfattelsen, at salærfastsættelserne i dag ikke kæres i noget stort omfang, er det Danske Advokaters opfattelse, at denne adgang ikke bør begrænses som foreslået.

Med hensyn til rekonstruktioner bemærkes, det, at en eventuel manglende adgang til at kære omkostningsafgørelser i praksis vil kunne begrænse "lysten" til at starte rekonstruktioner, og dermed i virkeligheden komme til at virke som en tilskyndelse til yderligere forsøg på ordninger uden for skifterettens regi.

Hertil kommer nogle problemstillinger, der knytter sig til fordringsprøvelsessager. Disse sager behandles i skifteretterne og vil i mange tilfælde kunne komme inden for beløbsgrænsen på 50.000 kr., da dividendeværdien er afgørende. Konkurslovens system med ens behandling af kreditorerne kan komme til at skulle vige for en sådan afgørelse, idet en sådan vel ikke må forventes at skulle have præjudikatsvirkning over for andre tilsvarende krav i boet/boerne. Man ville dermed i et bo risikere at skulle acceptere en "forkert" afgørelse inden for beløbsgrænsen, mens et andet krav med højere værdi kan kæres/ankes.

3.3. Særligt om begrundelse

I forbindelse med ændringen af retsplejeloven i 2005, jf. lov nr. 554 af 25. juni 2005, var der en forudsætning om større gennemsigtighed med hensyn til afgørelser om sagsomkostninger, herunder en forudsætning om, at afgørelser om sagsomkostninger skulle begrundes mere udførligt.

Danske Advokater har flere gange peget på, at det er helt centralt, at retten til stadighed opfylder begrundelsespligten med hensyn til både fastsættelse af sagens omkostninger og salær ved fri proces. Det er imidlertid Danske Advokaters generelle opfattelse, at domstolene ikke i tilstrækkeligt omfang kan siges at leve op til kravet om at begrunde omkostningsafgørelser.

Spørgsmålet om utilstrækkelige begrundelser for omkostningsafgørelser ses at blive aktualiseret yderligere i forbindelse med overvejelser om eventuelt at begrænse adgangen til at kære omkostningsafgørelser.

3.4. Afvisning af visse 2. instanssager uanset sagens økonomiske værdi

Delnotatet indeholder et forslag om at indføre en adgang for landsretten til efter en indledende overordnet vurdering af sagen at afvise en anke i en civil sag som supplement til den generelle ankebegrænsning baseret på sagens værdi.

Efter forslaget får landsretten mulighed for at afvise sagen, hvis landsretten vurderer, at sagens parter ikke har oplyst om forhold, der gør, at der er udsigt til, at sagen vil kunne få et andet udfald end i byretten, og landsretten vurderer, at der ikke i øvrigt foreligger særlige grunde til, at sagen skal prøves i to instanser, f.eks. fordi den er af principiel karakter. Det fremgår af notatet, at afvisning blot skal være en mulighed, som navnlig forventes benyttet i sager, hvor der umiddelbart synes nærliggende, at betingelserne for afvisning vil kunne være opfyldt. Danske Advokater har forstået, at tanken bag forslaget er at eliminere rene kreditanker.

Danske Advokater bemærker, at den foreslåede bestemmelse er forbundet med principielle retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, og at anvendelse af en sådan bestemmelse i givet fald alene må ske rent undtagelsesvis og i helt åbenbare tilfælde. Dette bør i givet fald komme meget klart til udtryk i bemærkningerne.

3.5. Sagstilgangen til Højesteret

Det foreslås, at bestemmelsen i retsplejelovens § 227 om henvisning af sager fra byret til Sø- og Handelsretten fremover alene skal vedrøre sager om ansættelsesforhold mellem arbejdsgivere og deres ansatte. Det er således tanken at opretholde byrettens adgang til at henvise en sådan sag til behandling ved Sø- og Handelsretten, hvis sagen er af principiel karakter og fagkundskab til arbejdsmarkedsforhold har en væsentlig betydning. Afgørelsen af, om en dom afsagt af Sø- og Handelsretten vil kunne indbringes for Højesteret som 2. instans, træffes ikke ved henvisningen til Sø- og Handelsretten, men først ved en senere anke af dommen.

Danske Advokater bemærker, at det bør være sådan, at hvis det principielle grundlag, som sagen er henvist på grundlag af, fortsat er til stede, må sagen kunne indbringes for Højesteret, hvis kriterierne i øvrigt er opfyldt.

Det sene svar beklages.

Med venlig hilsen

Lars Svenning Andersen
Formand

Cecilie Maarbjerg Qvist

Fra: Peter Schønning [ps@ophavsretsadvokaten.dk]
Sendt: 5. september 2013 09:07
Til: Lasse Lau Nielsen
Cc: Bente Skovgaard Kristensen; Nicky Valbjørn Trebbien; 'Maria Fredenslund'; 'Bjørn Høberg-Petersen (bhp@viltoft.dk)'; 'jhl@koda.dk'
Emne: SV: Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene, sagsnummer 2013-4000-0056

Kære Lasse

Her er mine kommentarer og ændringsforslag, som også afgives på vegne af RettighedsAlliancen (ved Maria Fredenslund) og Samrådet for Ophavsret (ved Bjørn Høberg-Petersen og Jakob Hüttel):

Forslaget til rpl. § 225, stk. 2, nr. 4, kan være et skridt i den rigtige retning for så vidt angår ophavsrettigheder. Mange retssager om ophavsret er af særlig karakter i den forstand, at de rejser andre problemstillinger end dem, byretsdommere normalt beskæftiger sig med, ligesom mange ophavsretssager er beslægtede med de problemstillinger, som Sø- og Handelsretten både i dag er kompetente til at behandle og efter udvalgets forslag bliver det i fremtiden.

Imidlertid forekommer det hverken logisk eller rimeligt, at kun sager om ophavsretslovens regulering af rettigheder til *brugskunst og edb-programmer* skal kunne anlægges ved Sø- og Handelsretten. Hvad angår plagiatsager om brugskunst påberåbes ofte såvel ophavsretsloven som markedsføringsloven, og derfor vil Sø- og Handelsrettens kompetence i disse sager allerede følge af referencen til sager mellem erhvervsdrivende, hvor markedsføringsloven har væsentlig betydning; dette ændrer ikke ved, at det er et rigtigt forslag, at sager om industrielt design og anden form for brugskunst, som alene inddrager ophavsretsloven, skal kunne anlægges ved Sø- og Handelsretten. I underudvalgets notat (s. 33 og 40) er der imidlertid ingen begrundelse for, hvorfor netop sager om brugskunst og edb-programmer skal kunne anlægges ved Sø- og Handelsretten, men ikke andre. Eksempel: Hvis sager om edb-programmer, hvorfor så ikke også sager om brugermanualer og databaser? Mange retssager på film- og musikområdet har også en erhvervs- eller handelsmæssig karakter; det gælder fx sager om sampling og om brug af beskyttet materiale i film og tv-programmer. Der synes således i udvalgets forslag at være tale om arbitrær afgrænsning.

Det findes hensigtsmæssigt, at der også i de særlige ophavsretssager opbygges en sådan kompetence på området, som følger af behandlingen af en kontinuerlig strøm af sådanne sager. Der anlægges et så beskedent antal ophavsretssager, at en udvidelse til alle sager om ophavsret (eller blot alle erhvervs-mæssige ophavsretssager) næppe ville kunne mærkes i den overordnede sagsmængde. Samtidig må det forventes, at den fakultative adgang til at anlægge ophavsretssager ved Sø- og Handelsretten ikke vil blive udnyttet i alle tilfælde, således at en række sager om ophavsret fortsat vil blive anlagt ved byretterne, hvilket bør opretholdes. Det forudsættes, at Sø- og Handelsretten tilknytter sagkyndige på alle fagområder, som Sø- og Handelsretten i kraft af lovændringen får kompetence til at træffe afgørelse i.

Samtidig indeholder forslaget et tilbageskridt i forhold til de gældende regler. Den foreslåede fjernelse af adgangen til i rpl. § 227 at henvise en sag fra byretten til Sø- og Handelsretten, hvis den forudsætter fagkundskab til erhvervsforhold og er af principiel karakter, vil således gøre det sværere end i dag at få andre ophavsretssager behandlet i Sø- og Handelsretten.

På denne baggrund foreslås det:

Principalt: I forslaget til § 226, stk. 2, nr. 4, ændres ordene "ophavsretslovens regulering af rettigheder til brugskunst eller edb-programmer" til: "ophavsretsloven".

Subsidiært: I forslaget til § 226, stk. 2, nr. 4, ændres ordene "ophavsretslovens regulering af rettigheder til brugskunst eller edb-programmer" til: "ophavsretsloven, når der er tale om sager mellem erhvervsdrivende,".

Mest subsidiært: I forslaget til § 227, stk. 1, tilføjes som nyt 2. pkt.: "Byretten kan efter anmodning fra en part henvise andre sager om ophavsret end de i § 225, stk. 2, nr. 4, nævnte til Sø- og Handelsretten, hvis fagkundskab til erhvervsforhold er af særlig betydning, og sagen er af særlig karakter."

Venlig hilsen

Peter Schönning
Advokat (L)

www.ophavsretsadvokaten.dk

CVR-nr. 33 02 82 96

Larsbjørnsstræde 3
DK-1454 København K

Tlf.: +45 33 377 109
Mobil: + 45 25 322 333
Fax: + 45 33 324 370

Fra: Lasse Lau Nielsen [<mailto:lln@kum.dk>]

Sendt: 28. august 2013 12:56

Til: Peter Schönning

Emne: VS: Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene, sagsnummer 2013-4000-0056

Kære Peter,

Forslaget har blandt andet til formål at regulere Sø- og Handelsrettens kompetence-områder.

Det følger af dokumentet "Underudvalgets notat om sagstilgangen til Højesteret", s. 34, at følgende ændringer foreslås:

5. § 225, stk. 2, nr. 3, der bliver nr. 4, affattes således:
"4) sager, hvor anvendelsen af varemærkeloven, fællesmærkeloven, designloven, patentloven, lov om brugsmodeller, lov om beskyttelse af halvlederprodukters udformning (topografi), plantenyhedsloven eller ophavsretslovens regulering af rettigheder til brugskunst eller edbprogrammer har væsentlig betydning,"

8. I § 226, stk. 1, indsættes efter "principiell karakter": "og har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt".

9. § 226, stk. 4, 2. pkt., ophæves.

10. I § 226 indsættes som stk. 5:
"Stk. 5. Landsretten påser af egen drift, at betingelserne for henvisning i stk. 1 er opfyldt. Er betingelserne ikke opfyldt, afviser landsretten at behandle sagen i 1. instans og sender sagen til byretten til fortsat behandling. Landsrettens afgørelse træffes ved kendelse."

11. § 227 affattes således:

”§ 227. Býretten kan efter anmodning fra en part henvide en sag vedrørende ansættelsesforhold mellem arbejdsgivere og deres ansatte til behandling ved Sø- og Handelsretten, hvis sagen er af principiel karakter, og fagkundskab til arbejdsmarkedsforhold har væsentlig betydning. Stk. 2. Reglerne i § 226, stk. 2-4, finder tilsvarende anvendelse.”

I samme dokument, side 39, følger det af de specielle bemærkninger til § 225, at:

”Det foreslås, at Sø- og Handelsrettens sagsområde udvides med nogle sagsområder, som har nær tilknytning til de sagsområder, som efter de gældende regler behandles af Sø- og Handelsretten i 1. instans. Der er tale om sager af en særlig karakter, og et beskedent antal, hvorfor det er hensigtsmæssigt, at sagerne kan anlægges ved Sø- og Handelsretten som en specialret, hvor der er mulighed for medvirken af specialiserede juridiske dommere og sagkyndige medlemmer.”

Samt på side 43 i de specielle bemærkninger til § 227, at:

Det foreslås, at bestemmelsen om henvisning af sager fra byret til Sø- og Handelsretten fremover alene skal vedrøre sager om ansættelsesforhold mellem arbejdsgivere og deres ansatte. Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget om at udvide Sø- og Handelsrettens kompetence, jf. lovforslagets § 1, nr. 3-7 (forslag til retsplejelovens § 225, stk. 2).

Ud over disse særligt fremhævede passager, er der yderligere information i *”Underudvalgets notat om sagstilgangen til Højesteret”*, s. 26-34 og i *”Udvalgets notat om sagstilgangen til Højesteret”*, s. 2-4.

Med venlig hilsen

Lasse Lau Nielsen

Tlf. direkte.: +45 41 39 38 83
Mobil: +45 25 14 09 27
Fuldmægtig - Medier og Idræt

E-mail: lln@kum.dk

www.kum.dk

Denne mail er blevet scannet af <http://www.comendo.com> og indeholder ikke virus!

Justitsministeriet
Civilafdelingen

Sagsnr. 13-120
Vores ref. LRI/lhaa
Deres ref. 2013-4000-0056

Pr. e-mail jm@jm.dk

Den 26. august 2013

Høring om adgangen til appel i civile sager og sagstilgangen til Højesteret

Der er i dag lange sagsbehandlingstider ved domstolene, og generelt er LO enig i, at der bør tages initiativer for at effektivisere sagsbehandlingstiderne. Det er dog afgørende, at ændringerne gennemføres, sådan at retssikkerheden ikke sættes over styr.

LO har følgende bemærkninger til de to notater, som er sendt i høring:

1. Notat om adgangen til appel i civile sager

Forslaget om at fjerne ankeadgangen for domme i byretssager med værdi under 50.000 kr. (småsager) vurderes at omfatte en meget stor del af de sager, som LO's medlemsforbund fører for sine medlemmer ved de civile domstole. Det gælder fx sager om arbejdsskader, sager om individuelle ansættelsesforhold, krav mod konkursramte arbejdsgivere (LG-sager) og sager om lønkrav, feriepenge mv. i virksomheder uden overenskomstdækning. Sagerne opfattes som vigtige, og der bør være stor sikkerhed for, at domstolene kommer frem til det materielle rigtige resultat.

LO er betænkelig ved, at den væsentlige del af de ansættelsesretlige sager således ikke længere vil være omfattet af det grundlæggende 2. instans-princip.

Tilsvarende gælder forslaget om, at kæreadgangen skal bortfalde for beslutninger om, at småsager kan overgå til forberedelse og forhandling efter de almindelige bestemmelser i retsplejeloven (notatets side 8, punkt 1.2.3).

Det fremgår af delnotatets side 18, at landsretterne i 2012 modtog 630 ankesager med en værdi under 50.000 kr. ud af i alt ca. 2.500 civile ankesager. Antallet af påankede småsager viser, at parterne mener, at der er behov for ankebehandling af et ikke ubetydeligt antal mindre sager.

Sammenholder man det med antallet af sager, hvor landsretterne omgør byretternes afgørelse, indebærer forslaget væsentlige retssikkerhedsmæssige betænkeligheder. Således omgjorde landsretterne hele 35 procent af byretternes domme i civile sager helt eller delvist. (Dette fremgår af en artikel i Advokaten 2. februar 2009 baseret på undersøgelse foretaget af lektor Michael Gøtze.)

Sandsynligvis medfører fjernelse af ankemuligheden derfor, at et større antal civile småsager ender med at få et helt eller delvist urigtigt resultat. Dette er selvsagt utilfredsstillende, navnlig for lønmodtagere hvor sagen ofte afgør grundlaget for deres daglige forsørgelse.

Udvalget foreslår, at Procesbevillingsnævnet skal kunne tillade anke af småsager, hvis sagen er principiel, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Denne mulighed vurderes dog at være ganske snæver.

LO anbefaler derfor, at man kun bør overveje at fjerne ankeadgangen for sager under 50.000 kr., hvis der samtidig gennemføres ændringer, der giver større sikkerhed for, at man i sager, der udspringer af ansættelsesforhold, når frem til det rigtige resultat i første instans. Det kan fx ske ved at lade domstolen tiltræde af sagkyndige meddommere, som det sker i Sø- og Handelsretten.

Det virker afbalanceret, når det foreslås, at landsretterne får mulighed for (efter høring af parterne) at afvise en anke, hvis der ikke udsigt til, at sagen vil kunne få et andet udfald end i byretten (notatets punkt 1.2.2).

2. Notat om sagstilgangen til Højesteret

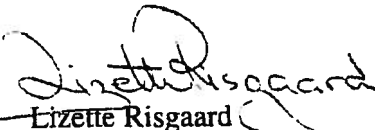
Det kan bekræftes, at LO's medlemsforbund er meget tilfredse med Sø- og Handelsrettens arbejdsform. Derfor kan LO varmt anbefale, at Sø- og Handelsretten i højere grad end hidtil anvendes i sager om ansættelsesforhold.

LO's medlemsforbund oplyser, at de har oplevet det vanskeligt at få henvist ansættelsesretlige sager til Sø- og Handelsretten. LO så gerne, at Sø- og Handelsretten blev kæreinstans i stedet for landsretterne i sager, som byretterne afviser at henvise til Sø- og Handelsretten.

LO foreslår en yderligere udvidelse af Sø- og Handelsrettens kompetence i ansættelsesretlige sager. Fx kunne ansættelsesretlige sager, hvor anvendelse af EU-regler (herunder gennemførte direktiver) har væsentlig betydning, med fordel anlægges ved Sø- og Handelsretten i 1. instans. Anlæggelse af EU-arbejdsretlige civile sager ved Sø- og Handelsretten vil således både sikre en stærk sagkyndig behandling i 1. instans og sikre et "fast track", hvor disse ofte meget principielle og væsentlige sager hurtigt kan behandles i Sø- og Handelsretten og ankes til Højesteret.

Det bemærkes, at der på konkurrenceområdet i dag findes en ordning, der svarer til ovennævnte forslag, jf. retsplejelovens § 225, stk. 2, nr. 4. Denne ordning er også begrundet i ønsket om en sagkyndig behandling af disse sager i 1. instans samt i sammenhængen mellem EU-reglerne på området og dansk ret.

Med venlig hilsen

Lizette Risgaard
Næstformand

Adgangen til appel i civile sager/sagstilgangen til Højesteret

Høring om adgangen til appelbegrænsning i civile sager samt ændring af sagstilgangen til Højesteret – Justitsministeriets sagsnr.: 2013-4000-0056

FTF har følgende bemærkninger til delnotatet:

Det fremgår bl.a. af betænkning nr. 1401/2001, at domstolenes afgørelser må være velfunderede og materielt korrekte, at domstolene skal være upartiske og uafhængige, samt at sagsbehandlingstiden må være hurtig og effektiv. Disse tilkendegivelser er FTF fuldt ud enige i.

Ud over ovennævnte forhold er det FTF's opfattelse, at der skal være så lige adgang til domstolene som muligt, og at hensynet til små sager således ikke skal forfordes til fordel for sager med en større sagsgenstand.

To-instansprincippet er således et væsentligt retssikkerhedsmæssigt princip, som borgerne fremover også skal kunne benytte, herunder er det også essentielt, at sager, der har en principiel karakter, fortsat kan prøves ved landsretterne i første instans med Højesteret som ankeinstans.

Ved gennemførelsen af ændringen af retsplejelovens bestemmelser om begrænsning af appel i sager om krav under 50.000 kr., vil ændringerne betyde en indskrænkning af to-instansprincippet for disse "små-sager". Dette er efter FTF's opfattelse problematisk, da der på det ansættelsesretlige område er en del sager der har en sagsgenstand på under 50.000 kr. Dette kan være lønspørgsmål generelt, men også i relation til mere komplekse sager om virksomhedsoverdragelse, konkurs. Derudover forekommer der jævnligt sager om pensionsindbetalinger, feriepenge, modregning af lønandele,

løn-accessorier, fejl og/eller mangler i ansættelsesbeviser mv. Det er FTF's vurdering, at det strider mod retssikkerheden, hvis disse typer af sager ikke kan indbringes for 2. instans.

Som det fremgår af udvalgets forslag, skal Procesbevillingsnævnet kunne meddele tilladelse til appel af sager under beløbsgrænsen, hvis sagen er principiel, eller særlige grunde taler herfor. FTF vurderer, at der, trods denne mulige appeladgang, er for stor usikkerhed om, hvilke kriterier procesbevillingsnævnet vil lægge til grund, herunder at vurderingerne af appeladgangen vil være for begrænsende og dermed gøre appeladgangen illusorisk.

I relation til notat fra Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene om sagstilgangen til Højesteret har FTF følgende bemærkninger:

Det fremgår af notatet, at SØ – og Handelsrettens kompetence til at behandle civile sager i 1. instans udvides med nogle sagsområder, der har nær tilknytning til de sagsområder, som i dag behandles af SØ- og Handelsretten i 1. instans, og bestemmelsen i retsplejelovens § 227 om henvisning af visse principielle sager fra byret til SØ- og Handelsretten ændres således, at den fremover alene vedrører sager om ansættelsesforhold.

FTF opfatter ændringen således, at byretterne fremover primært skal henvise ansættelsesretlige sager til behandling ved SØ- og Handelsretten, og ikke længere til landsretterne. Da ankemulighederne af SØ- og handelsrettens afgørelser fremover, hvis ændringerne gennemføres, ændres således at der ikke kan ske direkte anke til Højesteret, er det FTF's vurdering, at ansættelsesretlige sager sættes under en strengere og mere begrænset ankevurdering end alle andre typer af sager der indbringes med begæring om henvisning.

Imødekommes en henvisningsbegæring i dag i en ansættelsesretlig sag, vil sagen blive behandlet ved landsretten og med mulig ankeinstans til Højesteret uden yderligere vurdering af sagens egnethed til behandling ved Højesteret. Denne retstilstand

vil fortsætte uændret efter ændringerne for sager udenfor det ansættelsesretlige område.

Såfremt ændringerne vedtages, betyder dette, at hvis byretten modtager en henvisningsbegæring i sagen, vil byretten, jf. retsplejelovens § 227, i de fleste tilfælde – hvis ikke i alle tilfælde – henvise sagen til behandling ved Sø- og Handelsretten. Ønsker en af parterne derefter at indbringe sagen for Højesteret, vil sagen – på baggrund af dommen fra Sø- og Handelsretten – skulle vurderes af Højesteret inden sagen kan henvises til behandling ved Højesteret. Deri fremkommer et ekstra vurderingsled på ansættelsessager i forhold til alle andre typer af sager, hvilket vil stille hele det ansættelsesretlige område – der netop er kendetegnet ved at have essentiel samfundsmæssig betydning - ringere end andre sagstyper.

Endvidere er det FTF's vurdering, at der i situationen, hvor Højesteret har afslået anke af dommen fra Sø- og Handelsretten, er risiko for, at landsretterne vil lade sig påvirke af, at Højesteret ikke har fundet, at sagens karakter nødvendiggjorde en anke, og dermed, at Sø- og Handelsrettens resultat bør stadfæstes. Der er dermed risiko for, at Højesteret ved "screeningen" af sagen indirekte tager stilling til resultatet, og at dette kan fortolkes således, at Højesteret – uden en egentlig sagsbehandling – er enig i Sø- og Handelsrettens dom. Spørgsmålet er, om Højesterets afslag af ankebegæringen i sig selv ikke vil blive opfattet som en "dom" i sagen.

Endvidere vil ændringerne, som de er formuleret, stort set umuliggøre at ansættelsesretlige sager behandles ved Højesteret, hvilket igen vil forfordele det ansættelsesretlige område i forhold til andre retsområder.

FTF finder endvidere at de 2 ugers ankefrist er for kort, og at fristen under alle omstændigheder skal være 4 uger.

Samlet vurdering

FTF vurderer, at begrænsningerne i appeladgangene har en negativ indflydelse på nogle af de sager, der føres på det ansættelsesretlige område. Den begrænsede adgang til Højesteret vil sætte det ansættelsesretlige område under et særligt pres i forhold til andre retsområder. FTF opfatter dette som en begrænsning af retssikkerheden, og en forskelsbehandling af sager med en begrænset sagsgenstand, hvilket kan give opfattelsen af, at flerstansbehandling alene tilkommer de større sager, og dermed ikke den almene borger med sin mindre sag. 50.00 kr. er i mange tilfælde et beløb der svarer til ca. 2 måneders løn for en almindelig borger.

Justitsministeriet
Civilafdelingen
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

**Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager
og delnotat om stillingtagen til Højesteret afgivet af Udval-
get om bedre og mere effektiv behandling af civile sager
ved domstolene.**

Akademikerne har modtaget Justitsministeriets høring over oven-
nævnte delnotater, og finder anledning til at bemærke, at Aka-
demikerne deler samme bekymringer, som bl.a. kommer til ud-
tryk i høringssvaret afgivet af FTF. Akademikerne skal således
henvise til bemærkningerne afgivet af FTF.

Akademikerne vurderer, at de foreslåede begrænsninger i appel-
adgangene har en negativ indflydelse på nogle af de sager, der
føres på det ansættelsesretlige område. Den begrænsede adgang
til Højesteret vil sætte det ansættelsesretlige område under et
særligt pres i forhold til andre retsområder. Dette udfordrer rets-
sikkerheden inden for det ansættelsesretlige område, og kan føre
til uhensigtsmæssig forskelsbehandling af sager.

Med venlig hilsen

Jesper David Jensen

D: 20822859
E: jdj@ac.dk

Den 20. august 2013
Sagsnr. S-2013-648
Dok.nr. D-2013-15339
jdj/

AKADEMIKERNE

THE DANISH CONFEDERATION
OF PROFESSIONAL ASSOCIATIONS

Pastboks 2192
Nørre Voldgade 29
DK - 1017
København K.

T +45 3369 4040
E ac@ac.dk
W www.ac.dk

Fra: Gry Høirup (KFST) [grh@kfst.dk]
Sendt: 19. august 2013 12:59
Til: Justitsministeriet
Cc: 1 - KFST DS
Emne: VS: Høring, sagsnummer 2013-4000-0056
Vedhæftede filer: Høringsbrev [DOK826857].pdf; Høringsoversigt.pdf; Udvalgets notat om adgangen til appel i civile sager.pdf; Udvalgets notat om sagstilgangen til Højesteret.pdf; Underudvalgets notat om sagstilgangen til Højesteret.pdf; fesdaPacket.xml

Kære Michael Hansen

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (JUS) har ingen bemærkninger.

Mvh

Gry Høirup

Specialkonsulent/Special Advisor
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen/Danish Competition and Consumer Authority
Dir. tlf. +45 4171 5094
E-mail grh@kfst.dk

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf. +45 4171 5000

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen fremmer vækst og nye muligheder ved at styrke konkurrencen og forbedre samspillet mellem forbrugere og virksomheder.

Fra: Lotte Bredahl Fogh (KFST)
Sendt: 3. juli 2013 10:17
Til: Gry Høirup (KFST)
Emne: VS: Høring, sagsnummer 2013-4000-0056

Kære Gry.

Vil du se på denne?

Kh. Lotte

Fra: 1 - KFST DS
Sendt: 3. juli 2013 10:03
Til: Lotte Bredahl Fogh (KFST)
Cc: Birgitte Klitsgaard (KFST); 1 - KFST DS; 2 - KFST Chefgruppemøring (KFST)
Emne: VS: Høring, sagsnummer 2013-4000-0056

Kære Lotte

Hermed høring vedr. appel i civile sager mv. til videre foranstaltning.

Hilsen
Line

Fra: Gitte Albrecht Pedersen (KFST) [gap@kfst.dk]
Sendt: 10. juli 2013 15:23
Til: Justitsministeriet
Emne: SV: Høring, sagsnummer 2013-4000-0056

J.nr. 13/07937
 Til Justitsministeriet

Vedr. sagsnr.: 2013-4000-0056 – Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene

Idet der henvises til Justitsministeriets e-mail af 2. juli 2013 vedrørende ovennævnte, skal vi herved meddele, at Forbrugerombudsmanden desværre ikke har ressourcer til at afgive bemærkninger.

Med venlig hilsen
 På Forbrugerombudsmandens vegne

Gitte Albrecht Pedersen
 Chefsekretær
 Direkte tlf.: 4171 5092
 E-mail: gap@kfst.dk

Carl Jacobsens Vej 35
 2500 Valby
 Tlf. +45 4171 5151

Fra: Justitsministeriet Departementet - Justitsministeriet Departementet [mailto:im@jm.dk]

Sendt: 2. juli 2013 14:26

Til: 3f@3f.dk; law@law.aau.dk; privatret@jura.au.dk; info@adipa.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; ac@ac.dk; sek@boernogfamilier.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; bkf@bkchefer.dk; i.ioergensen@ouh.regionsyddanmark.dk; brd@brd.dk; bsf@boernesagen.dk; bornsvilkar@bornsvilkar.dk; djoef@djoef.dk; info@shipowners.dk; da@da.dk; info@danskbyggeri.dk; de@de.dk; info@danskerhverv.dk; di@di.dk; adm@nodeco.dk; dj@journalistforbundet.dk; abbjpe@almbrand.dk; dp@dp.dk; ds@socialrdg.dk; mail@danskeadvokater.dk; dh@handicap.dk; medierne@medierne.dk; regioner@regioner.dk; fsr@fsr.dk; post@dasp.dk; dommerforeningen@gmail.com; dch@dch.dk; office@voldgiftsinstituttet.dk; hoeringer@dommerfm.dk; brostroem@privat.dk; fabu@fabu.dk; foa@foa.dk; post@finansogleasing.dk; mail@finansraadet.dk; 1 - KFST Forbrugerombudsmanden (KFST); fbr@fbr.dk; fdm@fdm.dk; info@fadd.dk; fsd@rk.dk; lsonor@statsforvaltning.dk; lcanor@statsforvaltningen.dk; fp@forsikringogpension.dk; sek@fbu.dk; ftf@ftf.dk; hk@hk.dk; kake@domstol.dk; hk.kommunal@hk.dk; hvr@hvr.dk; center@humanrights.dk; kl@kl.dk; 1 - KS Konkurrencestyrelsens officielle postkasse; kfbu@kfbu.dk; ls@lindcad.dk; jurfak@jur.ku.dk; glaub@live.dk; er@homannlaw.dk; los@los.dk; lfs@lfs.dk; lo@lo.dk; kmr@ac.dk; sekretariat@patentagentforeningen.dk; landsforeningen@plejefamilierne.dk; mail@realkreditforeningen.dk; rkr@rkr.dk; redbarnet@redbarnet.dk; info@retspolitik.dk; post@retssikkerheds-fonden.dk; rigsadvokaten@ankl.dk; politi@politi.dk; sl@sl.dk; law@sam.sdu.dk; tabuka@tabuka.dk; teknig@teknig.dk; voldgift@voldgift.dk; post@aarhusretshjaelp.dk

Emne: Høring, sagsnummer 2013-4000-0056

Hermed sender Justitsministeriet høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Justitsministeriet
Civilafdelingen
jm@jm.dk

22. aug. 2013

Dok. 136600/bf

Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret

Justitsministeriet har d. 2. juli anmodet Forbrugerrådet om en udtalelse om ovennævnte delnotater fra Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Forbrugerrådet kan tilslutte sig de forslag, som skal sikre en sådan placering af sagerne, at der bliver acceptable gennemløbstider.

Forbrugerrådet er derimod meget bekymret for, om de foreslåede appelbegrænsningsregler er for stort et knæfald for effektivisering og besparelser - på retssikkerhedens bekostning.

Det er et meget stort spring fra 10.000 kr. til 50.000 kr., og det har altid været udgangspunktet i dansk ret, at en part i civile sager har ret til at få prøvet sin sag i 2 instanser, og Forbrugerrådet finder ikke, at der er tilstrækkelig argumentation for at fravige dette vigtige princip i dansk retspleje, der ikke synes at tjene noget andet formål end at spare landsretterne for sager. Udvalgets tal viser, at der bliver tale om at afskære appel i knap 2/3 af alle sager, hvilket også forekommer uigennemtænkt i betragtning af, at der ikke er tal for hvor mange sager der omgøres i 2. instans.

Hvis der sker en forhøjelse fra de 10.000 kr., bør det i øvrigt ske på en sådan måde, at der i loven skabes absolut sikkerhed for, at enhver tvivl om afgørelsens rigtighed er nok til at få bevilling til appel i Procesbevillingsnævnet.

Forslaget om, at landsretterne kan forhåndsevaluere en sag og bedømme den til at være tabt, inden den er ført for landsretten, er en helt ny retslig opfindelse i dansk ret. Selv om der måske nok kan være en sag ind imellem, hvor det er rimeligt med en sådan summarisk behandling, står heroverfor risikoen for, at der - på et alt for foreløbigt grundlag - for hurtigt sker afvisning. Det forekommer også betænkeligt, at det er den instans, der slipper for sagen, der her skal afgøre, om de vil tillade appel. Også her bør det være sådan, at tvivl om afgørelsens rigtighed bør være nok til at få en genoptagelsesbevilling.

Med venlig hilsen

Vagn Jelsø
Kst. Direktør

Benedicte Federspiel
Chefkonsulent

Fiolstræde 17
Postboks 2188
DK-1017 København K

Tlf. [+45] 7741 7741
Fax [+45] 7741 7742
Mail fbr@fbr.dk
Web www.fbr.dk

Justitsministeriet
Att.: Cecilie Maarbjerg Qvist
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene

Justitsministeriet har ved skrivelse af 2. juli 2013 anmodet om DI's udtalelse om de to ovennævnte delnotater. DI skal i den anledning fremsætte følgende:

Generelle bemærkninger

DI kan støtte, at der skabes grundlag for, at sagsbehandlingstiderne i de civile ankesager ved Højesteret kan nedbringes. DI finder det positivt, at de i delnotaterne fremsatte forslag hertil indebærer, at to-instanssystemet bevares som et gennemgående og grundlæggende princip. DI finder det ligeledes positivt, at den direkte ankeadgang til Højesteret bevares for de af Sø- og Handelsrettens domme, der er af principiel karakter og har en generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt, eller fordi andre særlige grunde – herunder sagernes internationale karakter – taler for, at disse afgøres af Højesteret som 2. instans.

Helt overordnet finder DI, at det er meget tilfredsstillende og meget væsentligt, at de i delnotaterne fremsatte forslag vil sikre en stigende tilgang af sager til Sø- og Handelsretten, som gør det muligt at opretholde denne domstols status som specialdomstol for en række væsentlige sagstyper inden for det erhvervsretlige område.

Specifikke bemærkninger til de i enkelte bestemmelser i lovudkastet

Notat om adgangen til appel i civile sager:

§ 1

Ad nr. 1:

Det foreslås i lovudkastet, at landsretten også i tilfælde, hvor der ikke har medvirket sagkyndige medlemmer i byretten, kan bestemme, at der skal medvirke sagkyndige medlemmer i landsretten. DI kan støtte dette forslag.

Ad nr. 2:

DI kan støtte, at muligheden for berigtige forglemmelser og fejl i domme udvides, således at også fejl og forglemmelser, der ikke vedrører udfærdigelsen form, kan berigtiges af retten, såfremt parterne ikke udtaler sig imod dette.

Ad nr. 3:

DI kan støtte, at anmodning om appel af delafgørelser fremover skal indgives til Procesbevillingsnævnet.

Ad nr. 4:

DI kan støtte forslaget om præcisering af, at den tabende part i kæresager skal erstatte modparten de udgifter, som kæresagen har påført modparten.

Ad nr. 5:

Forslaget giver ikke anledning til bemærkninger.

Ad nr. 6:

DI kan støtte, at der uafhængigt af selve sagens udfald træffes særskilt afgørelse om fordeling af omkostningerne ved kæresagen i forbindelse med, at kæremålet afgøres.

Ad nr. 7:

Det foreslås i lovudkastet at ændre grænsen for fri appel fra kr. 10.000 til kr. 50.000. Sager, der angår krav, der efter påstanden har en værdi på højst kr. 50.000 vil derfor fremover alene kunne ankes med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

DI kan støtte en vis forhøjelse, men finder, at den foreslåede stigning i beløbsgrænsen er for stor, og at den vil medføre, at parterne i en uforholdsmæssig stor andel af sagerne vil være afskåret fra at udnytte det grundlæggende to-instansprincip.

Ad nr. 8-9 og 19:

Sammenholdt med det ovenfor nævnte forslag under nr. 7 finder DI det betænkeligt, at give landsretterne adgang til efter en indledende overordnet vurdering at afvise at behandle en sag med en sagsgenstand på mere end kr. 50.000 i 2. instans, såfremt sagen ifølge landsrettens indledende overordnede vurdering ikke har udsigt til at få et andet resultat end i byretten eller, at der i øvrigt ikke foreligger særlige grunde til, at sagen skal prøves i to instanser.

DI's nævnte betænkeligheder bestyrkes yderligere af, at det ligeledes foreslås, at parternes fri kæreadgang til Højesteret foreslås afskaffet. Parterne vil således alene kunne kære landsrettens afvisning af at behandle en sag som 2. instans, såfremt de opnår Procesbevillingsnævnets tilladelse hertil.

Ad nr. 10-11 og 23:

Forslaget giver ikke anledning til bemærkninger.

Ad nr. 12-15 og 17-18:

DI kan ikke støtte lovudkastets forslag om, at hæve minimumsgrænsen for adgang til kære af afgørelser om sagsomkostninger fra sagsomkostninger på mindst kr. 10.000 til kr. 50.000. DI finder, at den foreslåede forhøjelse er for stor og at denne vil afskære en uforholdsmæssig stor andel af sagerne.

DI stiller sig uforstående over for forslaget i lovudkastets nr. 13. Det foreslås her, at i sager, hvor retten har truffet afgørelse om, at sagsomkostningerne ophæves, kan afgørelsen herom kun særskilt appelleres, hvis det er spørgsmål om tilkendelse af sagsomkostninger med mere end kr. 50.000. Hvis retten har ophævet sagsomkostningerne, kender parterne jo netop ikke størrelsen af disse. Parterne kan derfor heller ikke vide, om der er adgang til at appellere den trufne afgørelse eller ej.

Ad nr. 16:

Det foreslås, at kendelser og andre beslutninger, der afsiges under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse fremover ikke skal kunne kæres til landsretten, medmindre afgørelsen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller er af afgørende betydning for parten.

I betragtning af at ankeadgangen generelt foreslås meget væsentligt begrænset, vil det her fremsatte forslag kunne indebære, at "forkerte" afgørelser truffet under forberedelsen hverken på den eller den anden måde vil kunne appelleres.

DI tager afstand fra dette forslag.

Ad nr. 20-25:

Disse forslag giver ikke anledning til særskilte bemærkninger.

§§ 2-5

Disse forslag giver ikke anledning til bemærkninger.

Notat om sagstilgangen til Højesteret:

§ 1

Ad nr. 1:

Forslaget giver ikke anledning til bemærkninger.

Ad nr. 2:

Dette forslag synes at være i konflikt med forslag nr. 1 i lovudkastet i "Delnotat om adgangen til appel i civile sager" om den samme bestemmelse i retsplejeloven. Efter dette forslag skal landsretten kunne bestemme, at der skal medvirke sagkyndige medlemmer i landsretten, selv om der ikke har medvirket sagkyndige medlemmer i byretten. Her foreslås det, at landsretten skal kunne bestemme, at det samme antal sagkyndige medlemmer, som medvirkede i byrettens behandling af sagen, skal medvirke ved landsrettens behandling.

DI foretrækker den førstnævnte løsning, hvor landsretten kan bestemme, at sagkyndige medlemmer skal deltage i landsrettens behandling uafhængigt af, om sagkyndige medlemmer medvirkede ved byrettens behandling.

Ad nr. 3-7:

DI kan støtte den foreslåede udvidelse af Sø- og Handelsrettens sagsområde, som vil kunne bidrage til at styrke Sø- og Handelsrettens status som specialdomstol for en række væsentlige sagstyper inden for det erhvervsretlige område.

Ad nr. 8-10 og 19:

Det fremgår af forslaget, at en kendelse om afvisning, der afsiges af landsretten efter § 226, stk. 5, kan kæres til Højesteret.

DI ønsker at påpege, at det forekommer ulogisk, at der ifølge forslaget er fri kæreadgang til Højesteret for parterne, når landsretten således afviser at behandle en henvisningssag som 1. instans, mens parterne er henvist til at søge om Procesbevillingsnævnets tilladelse til at kære, såfremt det drejer sig om, at landsretten som 2. instans i medfør af § 368 a afviser at behandle en sag. Det forekommer således at være et betydeligt større indgreb i parternes grundlæggende rettigheder at blive afskåret fra udnyttelsen af to-instans systemet end at skulle tåle, at en sags 1. instansbehandling foregår i byretten i stedet for i landsretten.

DI ser gerne, at der i begge situationer er fri kæreadgang til Højesteret.

Ad nr. 11:

Forslaget, der skal ses i sammenhæng med forslagene under nr. 3-7, giver ikke anledning til bemærkninger.

Ad nr. 12-16 og 21:

Forslagene giver ikke anledning til bemærkninger.

Ad nr. 17:

Forslaget er i modstrid til forslag nr. 11 i det i "Delnotat om adgangen til appel i civile sager" indeholdte lovudkast. I dette foreslås det, at ankefristen i alle tilfælde er 4 uger. Her fastholdes en 8-ugers frist ved anke til Højesteret.

Ad nr. 18 og 20-21:

Forslagene giver ikke anledning til bemærkninger.

§§ 2-4:

Forslagene giver ikke anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Kim Haggren
Chef for Erhvervsjura & CSR

Justitsministeriet
Att.: Cecilie Maarbjerg Qvist
Slotsholmsgade 10
1216 København K

19. august 2013

Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene

Justitsministeriet har ved skrivelse af 2. juli 2013 anmodet om Dansk Erhvervs udtalelse om de to ovennævnte delnotater. Dansk Erhverv skal i den anledning fremkomme med følgende bemærkninger:

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv er positiv overfor, at der med jævne mellemrum ses på, hvordan der kan skabes en bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene samtidig med at to-instanssystemet bevares som et gennemgående og grundlæggende princip. Dansk Erhverv hilser derfor initiativet velkomment og støtter grundtanken i det.

Som erhvervsorganisation har vi særlig fokus på, at vi har en velfungerende specialdomstol i form af Sø- og Handelsretten, der har forståelse for erhvervslivets forhold.

For at den brede tillid til Sø- og Handelsretten i erhvervskredse bevares, finder Dansk Erhverv det af væsentlig betydning, at ankeadgangen fra Sø- og Handelsretten til Højesteret bevares, for de af Sø- og Handelsrettens domme, der er af principiel karakter og har generel betydning for retsændelsen og retsudviklingen i øvrigt. Denne indskrænkning må ikke fortolkes for snæver, idet mange af de sager, der behandles i Sø- og Handelsretten har en international karakter og hvor en direkte ankeadgang til Højesteret er vigtig.

I sagens natur vil det for de fleste danske virksomheder være af væsentlig betydning, at kontraktuelle tvistigheder kan afgøres ved dansk værneting. Ikke mindst af omkostningsmæssige årsager. Skal man overbevise en udenlandsk samarbejdspartner om, at et dansk værneting er fornuftigt, er det væsentligt, at den danske virksomhed kan gøre opmærksom på, at Sø- og Handelsretten er en international specialdomstol med direkte ankeadgang til Højesteret. Det er vores erfaring, at dette virker mere betryggende for en udenlandsk virksomhed, end hvis den danske virk-

SVP/KBT
svp@danskerhverv.dk

Side 1/3

-

Vores ref.: SAG-2013-02823

-

372941

somhed kan tilbyde et tvistløsningssystem, hvor sagen afgøres i byretten med ankeadgang til landsretten. Den direkte ankeadgang bør derfor bevares i videst mulig omfang, men Dansk Erhverv kan støtte op omkring det foreliggende kompromisforslag.

Specifikke bemærkninger

Notat om adgang til appel i civile sager:

Ad nr. 1:

Det foreslås i lovudkastet, at landsretten også i tilfælde, hvor der ikke har medvirket sagkyndige medlemmer i byretten, kan bestemme, at der skal medvirke sagkyndige medlemmer i landsretten. Dansk Erhverv støtter dette forslag.

Ad nr. 7:

Det fremgår af materialet, at appelgrænsen foreslås forhøjet fra kr. 10.000 til kr. 50.000. Sager, der angår krav, der efter påstanden har en værdi på højst kr. 50.000 vil derfor fremover alene kunne ankes med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. Dansk Erhverv finder, at den foreslåede stigning i beløbsgrænsen er for stor og foreslår derfor, at grænsen alene hæves til kr. 25.000.

Ad nr. 8-9 og 19:

Dansk Erhverv finder det betænkeligt, at give landsretterne adgang til at afvise at behandle en ankesag med en sagsgenstand på mere end kr. 50.000 i 2. instans, såfremt det efter landsrettens vurdering ikke vil føre til et andet udfald end resultatet i byretten.

Efter vores opfattelse vil dette være et for stort indgreb i den almindelige 2-instans ordning og dermed retssikkerheden. Det er vores erfaring, at der i forbindelse med 2. instansbehandling tit kan fremkomme væsentlige nye oplysninger, der stiller sagen i et noget andet lys og dermed kan resultere i et andet udfald.

Ad nr. 12-15 og 17-18:

Dansk Erhverv kan ikke støtte lovudkastets forslag om, at hæve minimumsgrænsen for adgang til kære af afgørelser om sagsomkostninger til kr. 50.000. En så drastisk forhøjelse vil afskære en uforholdsmæssig stor andel af sagerne og Dansk Erhverv foreslår derfor, at grænsen sættes ved kr. 25.000.

Ad nr. 16:

Det foreslås, at kendelser og andre beslutninger, der afsiges under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse fremover ikke skal kunne kæres til landsretten, men mindre afgørelsen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller er af afgørende betydning for parten.

Dansk Erhverv kan ikke støtte dette forslag.

Med venlig hilsen

Sven Petersen

Erlvervsjuridisk fagchef, advokat, LL.M

DANMARKS REDERIFORENING

(DANISH SHIPOWNERS' ASSOCIATION)

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt pr. e-mail: jm@jm.dk

19. august 2013

Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene

Herved anerkendes modtagelsen af Justitsministeriets brev af 2. juli 2013 vedlagt delnotat om adgangen til appel i civile sager dateret 1. juli 2013 samt delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene dateret 14. juni 2013. Danmarks Rederiforening har gennemgået ovennævnte delnotater samt notat fra Underudvalget om sagstilgangen til Højesteret dateret 27. marts 2013.

For Danmarks Rederiforening er Sø- og Handelsrettens status som specialdomstol i 1. instans af væsentlig betydning i sager relateret til rederidrift i bred forstand. Udkastet til lovforslag afspejler et acceptabelt kompromis, hvor Sø- og Handelsretten bevarer sin position om specialdomstol, selvom færre sager fremover vil blive behandlet af Højesteret i 2. instans.

Idet yderligere bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser forbeholdes, støtter Danmarks Rederiforening generelt de betragtninger, der fremgår af ovennævnte notater samt lovforslagets fremsættelse.

Med venlig hilsen
Danmarks Rederiforening

Stinne Taiger Ivø

Justitsministeriet

Att.: Cecilie Maarbjerg Quist
Via mail til cmq@jm.dk

Islands Brygge 26
Postbox 1990
2300 København S
tlf 33 93 20 00
fax 33 32 01 74
hvr@hvr.dk
hvr.dk

22. august 2013

Vedr. Adgang til appel i civile sager

Håndværksrådet takker for det fremsendte materiale og muligheden for at fremkomme med sine bemærkninger hertil.

Der er bred enighed om, at sagsbehandlingstiderne for de danske domstole er for lange. Derfor er det også nødvendigt, at der tages initiativer, der kan nedbringe disse.

En af mulighederne er, at undersøge, hvorvidt mulighederne for at anke sager til 2. instans kan udformes mere hensigtsmæssigt med henblik på at udnytte domstolenes ressourcer mere optimalt.

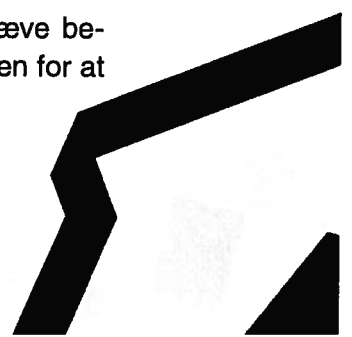
Derfor er det naturligt at overveje ud fra et omkostningssynspunkt, hvorvidt man kan hæve beløbsgrænsen for at anke og om man kan begrænse antallet af sager for Højesteret, uden at dette er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.

Ankebegrænsning for sager under kr. 50.000

Når beløbsgrænsen for at anke sager fra byretten til landsretten har været uændret på kr. 10.000 siden 1990, er der i realiteten løbende sket en sænkning af grænsen. Håndværksrådet er derfor enig i, at grænsen skal hæves, således at småsagerne ikke optager uforholdsmæssigt meget tid og medvirker til de alt for lange sagsbehandlingstider ved landsretterne.

Som udvalget er inde på i sine overvejsler, er spørgsmålet, om der alene skal ske en indeksregulering eller om grænsen skal hæves yderligere. Indeksregulering af grænsen ville hæve den til ca. kr. 17.000. Dette er efter Håndværksrådet opfattelse et for lavt beløb, som godt kan forsvares at hæves yderligere uden at retssikkerheden går tabt.

I den forbindelse kan Håndværksrådet tilslutte sig udvalgets forslag om at hæve beløbsgrænsen for at anke til landsretten til kr. 50.000. Samspillet med muligheden for at

søge om 2. instansbevilling gør, at de principielle og komplicerede sager under kr. 50.000 stadig kan prøves i 2. instans, mens de øvrige småsager ud fra en retssikkerhedsmæssig betragtning godt alene kan nøjes med en bedømmelse i byretten.

Håndværksrådet vil dog bemærke, at hvis man hæver grænsen til kr. 50.000 er det yderst vigtigt, at byretterne er ekstra omhyggelige, når de vejleder og vurderer sager under småsagsprocessen og sikrer sig at alle aspekter af sagen er tilstrækkeligt belyst, idet man for fremtiden ikke vil kunne anke denne slags sager. Den summariske proces under småsagsprocessen, må derfor ikke blive for summarisk.

Anke af Sø- og Handelsrettens afgørelser

Håndværksrådet mener, at det er stor vigtighed at der fortsat findes en retsinstans indenfor de danske domstole med særlige kvalifikationer på udvalgte områder af stor betydning for erhvervslivet. Derfor er det afgørende at bevare tilgangen af sager til Sø- og Handelsretten for derigennem at opretholde rettens kvalifikationer og status som ekspertdomstol. Eventuelle ændringer af ankemulighederne for Sø- og Handelsrettens afgørelser må således ikke devaluere rettens anseelse med den virkning af Sø- og Handelsretten fravælges til fordel for de ordinære domstole, da man ikke vil risikere, at ens sag ikke kan komme for Højesteret.

På den anden side anerkender Håndværksrådet, at det ikke er alle sager for Sø- og Handelsretten, der er nødvendige at blive pådømt af Højesteret i 2. instans. For de sager, hvor afgørelsen beror på en konkret bevisbedømmelse vil anke til landsretten som 2. instans være tilstrækkeligt.

Det gælder derfor om at finde en gylden middelvej mellem retssikkerhed/Sø- og Handelsrettens status og domstolenes økonomi.

Denne balance mener Håndværksrådet, at udvalgets forslag om at begrænse ankemulighederne af Sø- og Handelsrettens domme til Højesteret indeholder.

Håndværksrådet støtter herefter udvalgets forslag om, at kun sager for Sø- og Handelsretten, der opfylder kravene til henvisning til landsretten i 1. instans i henhold til retsplejelovens § 226 eller når der foreligger andre "særlige grunde" skal kunne ankes direkte fra Sø- og Handelsretten til Højesteret.

Dermed sikrer man, at Sø- og Handelsretten ikke fravælges for at sikre sig, at ens sag kan komme for Højesteret i 2. instans, idet anlæggelsen af sagen ved de ordinære domstole ikke ville have medført automatisk ankeadgang til Højesteret. Således bevares Sø- og Handelsrettens status som ekspertdomstol og man sikrer, at de rigtige sager kommer for Højesteret.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jeppe Rosenmejer', written in a cursive style.

Jeppe Rosenmejer
Chefkonsulent, cand.jur., LL.M.

Justitsministeriet
Att.: Cecilie Maarbjerg Qvist
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt pr. e-mail: cmq@jm.dk og jm@jm.dk

Høring over delnotat om adgangen til appel i civile sager og delnotat om sagstilgangen til Højesteret afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene

Justitsministeriet har sendt ovenstående i høring til Finansrådet den 2. juli 2013.

Finansrådet værdsætter muligheden for at kunne kommentere på materialets forslag og har følgende bemærkninger:

Generelle bemærkninger

Finansrådet er positiv i forhold til udvalgets sigte om at effektivisere behandlingen af civile sager ved domstolene. I det store hele finder Finansrådet, at udvalget har fundet nogle afbalancerede løsninger i forhold til på den ene side at bevare en høj grad af retssikkerhed, og på den anden side at gøre domstolssystemet mere effektivt.

Udgangspunktet er, at domstolssystemet indeholder et to-instansprincip, hvilket kun undtagelsesvis bør kunne tilsidesættes.

Den foreslåede løsning vedrørende Sø- og Handelsretten – inklusive som udgangspunkt direkte ankeadgang til Højesteret og udvidelse af sagsområde – finder Finansrådet ganske fornuftig og hensigtsmæssig.

Konkrete bemærkninger

Notat om adgangen til appel i civile sager

Ad begrænsning af appel i sager om krav under 50.000 kr.

Alt andet lige vil ændringen resultere i en kortere sagsbehandlingstid i landsretterne, og beløbsgrænsen flugter tilmed med småsagsprocessen. Finansrådet er af den opfattelse, at der herved findes en fornuftig balancegang mellem retssikkerhed og hurtig sagsbehandlingstid – forudsat at alle appelsager under 50.000 kr. kan ankes/kæres via tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Ad afvisning af 2. instans-ankesager uanset sagens økonomiske værdi

Forslaget vil på indgribende vis mindske muligheden for at anke sager til landsretten, uden at den ankende part på forhånd kan vurdere sandsynligheden for at opnå tilladelse til anke, idet afvisning bygger på en vis grad af

20. august 2013

Finanssektorens Hus
Amaliegade 7
1256 København K

Telefon 3370 1000

Fax 3393 0260

mail@finansraadet.dk

www.finansraadet.dk

Journalnr. 331/11

Dok. nr. 508232-v1

subjektivitet modsat ovenstående forslag. Det betydelige indgreb i det grundlæggende to-instansprincip og usikkerheden om retstilstanden ved anke kan ikke opvejes af muligheden for på udelukkende skriftligt grundlag at indhente tilladelse fra Procesbevillingsnævnet til brug for en realitetsbehandling i landsretten.

Finansrådet finder forslaget meget betænkeligt og kan derfor ikke støtte, at forslaget fremmes.

Ad begrænsning af adgangen til at kære afgørelser om sagens forberedelse
Finansrådet har forståelse for, at forslaget kan medføre en frigørelse af en del ressourcer i landsretterne samt glve hurtigere sagsbehandlingstid i byretterne (estimeret til cirka 2-3 måneders hurtigere sagsbehandlingstid pr. ikke-indgivet kæremål). Dette, kombineret med at kæremål typisk behandles på skriftligt grundlag i landsretten, hvilket vil blive videreført blot i regi af Procesbevillingsnævnet for så vidt angår væsentlige spørgsmål, gør, at Finansrådet kan støtte forslaget. Finansrådet støtter af samme grund forslaget om, at kendelser og beslutninger, der angår spørgsmål af indgribende eller afgørende betydning for parten, eller som er af væsentlig betydning for sagens forløb, fortsat kan kæres og behandles i landsretten.

Ad omkostningsmæssige konsekvenser af kære

Med et sådant forslag vil en part i højere grad på forhånd overveje, hvorvidt et kæremål er hensigtsmæssigt, og en sideeffekt kunne være, at der derved i højere grad undgås eventuelle kæremål, som blot har til hensigt at træne processen. Finansrådet kan på den baggrund støtte forslaget.

Ad øvrige forslag i tilknytning til anke og kære

Finansrådet støtter forslaget om, at der kan medvirke sagkyndige dommere i landsretten også i sager, hvor sagkyndige dommere ikke har medvirket i byretten. Finansrådet støtter ligeledes forslaget om, at området for berigtigelse af fejl og forglemmelser i domme udvides.

Finansrådet har ingen bemærkninger i forhold til, at det fremover i alle tilfælde skal være Procesbevillingsnævnet, som meddeler tilladelse til at indbringe en afgørelse, der er afsagt efter reglerne i retsplejelovens § 253 for højere ret. Finansrådet har heller ingen bemærkninger til, at ankefristen i retsplejelovens § 372, stk. 1, ændres, således at den i alle tilfælde er 4 uger.

Notater om sagstilgangen til Højesteret

Ad sager behandlet af landsret som 1. instans

Finansrådet støtter både præciseringen af, hvornår sager kan henvises til landsret til behandling i 1. instans, samt den foreslåede proces vedrørende kæreadgang. Præciseringen kan være med til i højere grad at sikre, at alene de på forhånd definerede egnede sager starter i landsretten. Den foreslåede proces i forhold til kæreadgang kan desuden medvirke til større grad af ensartet henvisningspraksis.

Ad sager behandlet af Sø- og Handelsretten som 1. instans

Finansrådet finder, at udvalgets løsningsforslag vedrørende anke/kære af Sø- og Handelsrettens afsagte domme, kendelser og beslutninger virker pragmatisk og som et fornuftigt kompromis. Finansrådet lægger vægt på, at principielle sager i regi af Sø- og Handelsretten fortsat kan ankes til Højesteret.

Side 3

Journalnr. 331/11

Dok. nr. 508232-v1

Finansrådet støtter forslaget om at udvide Sø- og Handelsrettens kompetenceområde, herunder at sager, hvor Forbrugerombudsmanden er part, og anvendelsen af lov om finansiel virksomhed har væsentlig betydning, behandles i regi af Sø- og Handelsretten.

Med venlig hilsen

Bo Lund Christensen

D rekte +4533701071

bic@finansraadet.dk

Justitsministeriet
Cecilie Maarbjerg Qvist
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt pr. mail til cmq@jm.dk

Retspleje - Udtalelse til delnotat om adgangen til appel afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Forsikring & Pension takker for muligheden for at afgive udtalelse om delnotatet om adgangen til appel i civile sager samt delnotat om sags tilgangen til Højesteret fra Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Overordnet lægger Forsikring & Pension vægt på to elementer i relation til vurderingen af de afgivne forslag. Dels at bevare grundlaget for Sø- og Handelsrettens virke, der anvendes erhvervsmæssigt af en lang række interessenter. Dels, at en eventuel begrænsning af appelmuligheden ikke må ramme retssikkerheden og derfor fortsat skal give mulighed for, at sager af mindre værdi efter en konkret vurdering kan ankes.

Udvalget foreslår, at grænsen for appel hæves fra den nuværende grænse på 10.000 kr. til 50.000 kr. Forslaget er begrundet i behovet for nedbringelse af sagsbehandlingstider og bedre udnyttelse af ressourcer. Der er lagt vægt på, at grænsen for appel i de øvrige nordiske lande overstiger denne appel grænse, samt at forslaget ikke strider mod den europæiske menneskerettighedskonvention.

Vi kan generelt bakke op, at sagens omkostninger skal stå i rimeligt forhold til sagens genstand - det er også et helt fast princip når forsikringsselskaberne vurderer retshjælpsforsikringsager.

Det er imidlertid Forsikring & Pensions opfattelse, at en så væsentlig ændring af appelgrænsen - som en ændring fra 10.000 til 50.000 kr. vil være - er betænkelig ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt.

Antallet af sager af mindre værdi udgør en betydelig del af det samlede sags antal. En forhøjelse af appelgrænsen til 50.000 kr. vil derfor stille spørgsmål ved om to-instansprincippet reelt er bevaret. Et andet element er præjudikatsværdien af fremtidige byretsafgørelser. Hvis appel grænsen hæves til det foreslåede niveau, kan der være risiko for at fjerne autoriteten ved byrettens afgørelser,

19.08.2013

Forsikring & Pension
Phillp Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf. 41 91 91 91
Fax 41 91 91 92
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Gitte Danelund
advokat
Dir. 41 91 90 44
gid@forsikringogpension.dk

Vores ref. GID/hes
Sagsnr. GES-2008-04048
DokID 325011

idet dommen ikke kan efterprøves. Det kan begrænse præjudikatværdien af de byretsafgørelser, der afsiges og i værste fald øge antallet af byretssager.

Forsikring & Pension

Herudover er det et problem, at sager som ikke indeholder nogen beløbsmæssig påstand (dvs. anerkendelsessøgsmål, f.eks. at en part skal anerkende erstatningspligten for et givet uheld) udmærket kan indeholde krav efterfølgende for flere millioner kroner, som så ikke er behandlet mere end en gang. Det er næppe betryggende.

Vores ref. GID/hes
Sagsnr. GES-2008-04048
DokID 325011

Vi vil derfor foreslå, at det nøje vurderes om ikke det vil være tilstrækkeligt at hæve appelgrænsen til et niveau, der svarer til den almindelige prisindeksering, samt at der efter en konkret vurdering fortsat kan være adgang til appel i mindre sager.

Med venlig hilsen

Gitte Danelund